

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 122 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 37: Forslag til lov om ændring af kriminallov for Grønland. (Gevinstgivende spilleautomater). Af justitsministeren (Bjørn Westh). (Fremsat 2/11 94. Første behandling 10/11 94. Betænkning 10/11 94. Anden behandling 24/11 94).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 121 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 10 til undervisningsministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om danske skoleelevers viden og kunnen på elementære områder som f.eks. læsning, skrivning og regning, og hvad agter regeringen at foretage sig for at forbedre undervisning, indlæring og arbejdsvaner i folkeskolen?«

Af Frank Dahlgaard (KF) og Anders Mølgaard (V) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 3/11 94. Fremme af forespørgslen vedtaget 10/11 94).

Begrundelse

Frank Dahlgaard (KF):

Det er ikke noget lille område, vi skal beskæftige os med i dag i forespørgslen. Mere end hver tiende dansker har sit daglige virke i folkeskolen enten som elev eller som lærer.

Det er et uhyre vigtigt område. Folkeskolen er fundamentet for hele vores uddannelsessystem. Det, alle de andre uddannelser bygger på, er det, man har lært i folkeskolen.

Når denne forespørgsel er rejst, er det, fordi vi nærer alvorlig bekymring for, at folkeskolefundamentet er begyndt at smuldre, at vore børn og unge ikke lærer nok i folkeskolen. Der er bekymrende mange tegn på, at den er gal med elevernes færdigheder selv på elementære områder som læsning, skrivning og regning.

Man skulle tro, det her var en time i folkeskolen. Der er uro og ballade. Vær venlig at høre efter!

En international undersøgelse af læsefærdigheden blandt børn på tredje klassetrin placerer danske børn på linje med børn fra Venezuela, Trinidad og Tobago. Undersøgelsen er offentliggjort i rapporten »Den grimme ælling og svarnerne« fra Danmarks Pædagogiske Institut. Den har været kendt i nogen tid.

Resultaterne af denne undersøgelse af læsefærdigheden er i den offentlige debat søgt bortforklaret, men det har netop haft karakter af bortforklaringer. Fra gymnasier, handelsskoler og universiteter er der i de senere år givet adskillige signaler om, at den er gal med de studerendes basale færdigheder.

For nylig kunne dagbladet Politiken oplyse, at nye studerende på læge- og tandlægestudiet til trods for tårnhøje karakterer ikke er i stand til at løse elementære matematiske opgaver.

Arbejdsgivere og personalechefer i det private erhvervsliv kan berette om sjusk, stavfejl og dårligt og ubehjælpsomt sprog i massevis af ansøgninger om job, som de modtager.

Det er vist overflødigt at sige, at det ikke er disse unge med de pinligt ringe ansøgninger, som får de ledige job. Det burde gøre indtryk i folkeskolen, og det burde også gøre indtryk her i Folketinget.

På baggrund af en meningsmåling i 1989 er vores folkeskole blevet betegnet som kærlig,

men slap. Det første er godt og skal bevares, det sidste er skidt og skal selvfølgelig ændres. Vi kan ikke affinde os med en slap folkeskole.

Der er desværre tegn på, at det efterhånden kniber med det kærlige i folkeskolen, for det er da ikke udtryk for kærlighed til eleverne, hvis man undlader at stille krav til dem, hvis man ikke har forventninger til dem, hvis det er lige-gyldigt, om de møder til tiden eller afleverer deres opgaver til tiden.

Der er grund til at frygte, at den kærlige folkeskole nogle steder er på vej til at blive den lige-glade folkeskole. Det kan ansvarlige politikere her i Folketinget selvfølgelig ikke forholde sig passivt til, og derfor har vi bedt undervisningsministeren gøre rede for de danske folkeskole-elevens viden og kunnen på elementære områder, og vi ønsker at vide, hvad regeringen agter at foretage sig for at forbedre undervisning, indlæring og arbejdsvaner i folkeskolen.

Besvarelse

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

I den mundtlige begrundelse for forespørgslen, som hr. Frank Dahlgaard netop har fremført her, antydes det, at folkeskolefundamentet er ved at smuldre.

Det kan jeg afkræfte. Jeg kan tværtimod sige, at vi i alle vore bestræbelser er i gang med at forstærke fundamentet. Det er en selvfølge, at man som undervisningsminister er levende optaget af, hvad eleverne lærer i den danske folkeskole. Det er jeg, og det var min forgænger. Og derfor vil det være naturligt for mig at gå lidt tilbage i historien for at kunne svare på spørgsmålet om elevernes viden og kunnen på elementære områder.

Diskussionen om undervisningens kvalitet har fundet sted op gennem firserne og halvfemserne. På min forgængers initiativ udsendtes et debatoplæg om grundlæggende kundskaber allerede i 1986, og et kvalitetsudviklingsprojekt blev sat i gang et par år senere.

Også forskningsprojekter blev iværksat, og jeg skal her blot nævne to af disse projekter. Det ene med titlen »Realeksamen kontra folkeskolens afgangsprøver« blev igangsat i 1991 under ledelse af Niels Egelund, og det andet projekt med titlen »Stavefærdighed nu og for 11 år siden« blev igangsat af Undervisningsministeriet og Danmarks Pædagogiske Institut, også i 1991.

Konklusionen i Niels Egelunds rapport var:

»Påstande om, at folkeskolens udvidede afgangsprøve ligger på et lavere fagligt niveau end realeksamen, kan afvises. Der er tale om anderledes prøver, der er baseret på anderledes undervisning, men niveauet er ikke lavere.«

Konklusionen i rapporten om stavefærdighed var:

»Den her skildrede undersøgelse afliver en sejlivet myte. I stedet leverer undersøgelsen dokumentation for en nyhed, der er glædelig. Målt ved de her anvendte prøver er der absolut intet belæg for at påstå, at retstavningsfærdighederne er dårligere i dag end for 11 år siden. Tværtimod er resultaterne ganske entydige. Eleverne i niende klasse i 1990 staver som helhed bedre, end tilsvarende elever gjorde i 1979.«

Når jeg i dag skal svare på, hvordan det står til i skolen med de elementære færdigheder, kan jeg derfor dels henvise til resultaterne fra folkeskolens afgangsprøver, dels til forskellige forskningsmæssige initiativer fra Danmarks Pædagogiske Institut.

Folkeskolens afgangsprøver ved afslutningen af niende klasse og ved afslutningen af tiende giver et billede af elevernes viden og kunnen, når de forlader folkeskolen. Prøverne er frivillige, men næsten alle elever går op til prøve i dansk og matematik.

Folkeskoleafdelingen udsender hvert år evalueringshæfter over prøvernes forløb til samtlige skoler. Hæfterne bygger på fagkonsulenternes erfaringer og tilbagemeldinger fra de beskikkede censorer. I disse hæfter er der bl.a. en statistik over de enkelte prøveopgaver i matematik. De giver et overblik over, hvor eleverne viser sikkerhed, og hvor der i givet fald skal ydes en større indsats i undervisningen.

Også i retstavning udarbejdes der en liste med fejlprocenter, således at lærerne kan sætte ekstra ind ved de hyppigste fejltyper. I samtlige prøvafgives der en statusrapport over elevpræstationer ved prøverne. Hæfterne er således en god vejledning til skolerne.

Også Danmarks Pædagogiske Institut har i flere sammenhænge medvirket til at skaffe overblik over, hvad elever i folkeskolen kan på forskellige områder. Det er senest sket med hensyn til læsning som også omtalt her til indledning. Her har en ny undersøgelse bl.a. vist, at elever i danske tredjeklasser er langsomme læsere og mere usikre læsere end elever på samme alderstrin i de øvrige nordiske lande, dem, vi jo bedre kan sammenligne os med. Især læsehastigheden er et problem, og der er meget, der

tyder på, at det er elevernes automatisering af læsningen, der ikke er god nok. De dårlige resultater hos de danske elever skyldes ikke, at vi har integreret en større del af elever med vanskeligheder.

De danske 14-årige klarer sig væsentligt bedre i den internationale konkurrence end de danske elever i tredje klasse. De danske elever ligger blandt de 10 bedste nationer i undersøgelsen, men elever fra Finland, Sverige, Schweiz og New Zealand har dog stadig væk klart bedre resultater end de danske elever. I sammenligning er det igen de danske elevers læsehastighed, det skorter på.

Endelig deltager Danmarks Pædagogiske Institut i en international undersøgelse af elevernes færdigheder i matematik og naturfag, ligesom man er ved at forberede et tilsvarende projekt, hvad angår engelsk som fremmedsprog. Instituttet har desuden i de senere år arbejdet med udvikling af to nøglebegreber i den ny skolelov: intern evaluering og undervisningsdifferentiering. Begge begreber er væsentlige for udviklingen af skolens indhold.

Der er ligeledes et samarbejde i gang med henblik på at forberede eleverne bedst muligt på overgangen fra folkeskole og til ungdomsuddannelserne og på at mindske frafaldet i ungdomsuddannelserne.

Med omtalen af disse initiativer er jeg i færd med at besvare anden del af spørgsmålet, nemlig den del, der beder regeringen redegøre for, hvordan vi agter at forbedre undervisning, indlæring og arbejdsvaner i folkeskolen.

Må jeg i denne forbindelse understrege, at jeg i øvrigt nærer stor tillid til skolen, og at jeg er overbevist om, at dygtige lærere yder den bedst mulige undervisning. Men det er samtidig vigtigt at understrege, at en velfungerende skolehverdag ikke må føre til stilstand. En skole kan kun leve op til sin opgave, hvis den er i stadig udvikling og giver plads til det samarbejde og den foreldreindflydelse, der sikrer udviklingen og kvaliteten i skolen.

Med udviklingen tænker jeg her også på det forhold, at den professionelle lærer altid må gøre sig kritiske refleksioner over egen praksis. Kunne noget gøres på en anden og mere hensigtsmæssig og effektiv måde? Læreren skal over for andre kunne begrunde sit valg af indhold og metode. Og jeg kan i øvrigt oplyse, at jeg har besluttet at sætte fokus netop på dette tema i den kommende tid.

Alle her i salen husker – måske undtagen hr.

Frank Dahlgaard, som var lovligt undskyldt – at vi sidste år i juni måned vedtog en folkeskolelov med et meget stort flertal. Lovens vedtagelse gav anledning til, at et omfattende læseplanarbejde blev sat i gang. Læseplanudvalget fik til opgave at forny indholdet i skolens fag, og det første synlige resultat af arbejdet var en bog indeholdende formål og centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Disse centrale kundskabs- og færdighedsområder for hvert enkelt fag er nu bindende forskrift for hver enkelt lærer. Hvis vi med vore meget vide rammer for lokalt selvstyre stadig skal have en fælles dansk folkeskole, hvor vi ved, hvad undervisningen indeholder, er det nødvendigt, at jeg som minister udsteder regler om dette indhold.

Men opfølgningen af folkeskoleloven er langtfra færdig. Netop nu arbejder Læseplanudvalget med at beskrive og skrive læseplaner og undervisningsvejledninger for skolens fag. Læseplanerne vil blive udformet på en sådan måde, at ingen kan være i tvivl om, hvad indholdet i og målene for skolens arbejde bør være.

Samtidig arbejder vi for at hjælpe skolerne med den vigtige proces om målsætning, som nu må finde sted overalt, og hvor skolerne gennem udformning af handlingsplaner på konkrete enkeltområder kan medvirke til udvikling af en endnu bedre skole. De tre gange 25 mio. kr. til efteruddannelse anvendes bl.a. på dette felt. 180 regionale konsulenter støtter skolerne i denne proces. Også skolelederne er gennem uddannelsesaktiviteter blevet bedre rustet til at løse deres opgave.

Samtidig sørger både Danmarks Pædagogiske Institut, de private forlag og ministeriet for at give lærerne de nødvendige hjælpemidler til at sikre, at undervisningen lever op til omverdens forventninger. Jeg kan f. eks. nævne, at der i matematik af et privat forlag er udarbejdet diagnostiske prøver til brug i 1.-7. klasse. De kan give oplysninger om den enkelte elevs fortrolighed med de faglige emner, og samtidig kan man registrere de faglige områder, en hel klasse er sikker i, og de områder, hvor undervisningen endnu ikke har givet eleverne den nødvendige sikkerhed.

Danmarks Pædagogiske Institut har i årene 1991-93 udviklet de diagnostiske staveprøver for 2.-9. klasse, som giver lærere og elever informationer om, hvor de enkelte elever og klassen er i stadig udvikling, og videre om, hvilken staveundervisning eleverne og klassen aktuelt har

brug for. Fra Undervisningsministeriet vil der i løbet af et par uger blive udsendt et temahæfte om læsning – i øvrigt affødt af den undersøgelse, som jeg tidligere har omtalt. Det tog vi naturligvis straks fat på i Undervisningsministeriet, og nu foreligger om kort tid temahæftet om læsning.

Det primære mål med hæftet er at hjælpe lærerne i begynderundervisningen. Budskabet er, at læsning er en færdighed, måske bedre sagt et håndværk, der skal læres gennem gedigen undervisning og træning. De første skoleår ved vi er altafgørende, og temahæftet vil give praktiske anvisninger på, hvordan lærerne kan gribe dette arbejde an bedre end hidtil. Fokus er altså skolestart, men der gøres opmærksom på, at der skal arbejdes med læsning på alle trin.

Endvidere peges der på forhold, som befordrer organisering af en god læseundervisning. Her understreges f.eks. skolelederens ansvar for, at lærerne på den enkelte skole prioriterer undervisning i læsning højt.

Endelig vil jeg minde om, at vi med folkeskoleloven fik etableret et folkeskoleråd, der skal være med til at støtte udviklingen i skolen. Et af de såkaldte indsatsområder, som skolerne får mulighed for at deltage i fra næste skoleår, hedder netop læsning. I den beskrivelse af indsatsområdet, der netop er sendt til alle skoler, understreges det, at kravene til unges læsning er øget voldsomt i de seneste år. Der er stort set ingen uddannelser, der ikke kræver avancerede læsefærdigheder. Der er ingen almindelig hverdag for mennesker, som ikke kræver læsefærdigheder. Udviklingsarbejderne skal derfor medvirke til, at flere elever end hidtil får reelle læsefærdigheder i løbet af de første skoleår.

Når jeg i dag gør en del ud af især spørgsmålet om læsning, er det dels, fordi emnet har været debatteret en del gennem de seneste måneder, dels og først og fremmest fordi jeg mener, at vi her har valgt den rigtige strategi for støtte til skolens seriøse arbejde med læseindlæring. Vi gør opmærksom på et problem, hvor vi støtter de skoler, som ønsker at deltage i udviklingsarbejdet.

Jeg er selvfølgelig opmærksom på, at jeg her mest har talt om læsning. Men blandt andet i læseplanarbejdet vil jeg naturligvis også være opmærksom på andre fag og emner og i hvert fald som angivet af forespørgerne matematik, skrivning og stavning. I det hele taget gælder det jo om at styrke de grundlæggende færdigheder og give børnene og de unge disse nødvendige redskaber i hænde.

Eksemplet læsning kan anvendes i en række andre sammenhænge og vil blive det. Men ét er selve undervisningen og dens indhold og eleverne, noget andet er lærerne og deres evne og muligheder for formidling. En uddannelses kvalitet står og falder med disse lærere, deres faglige styrke, deres pædagogiske evner og fan-tasi og deres evner til at fungere på nye måder.

Også lærerrollen udvikles i disse år. Der stilles nye faglige og pædagogiske krav ikke blot på grund af de seneste års uddannelsesreformer, men også på grund af den teknologiske udvikling og udviklingen i elevernes og de studerendes holdninger og adfærd. Lærerrollen indeholder fortsat væsentlige elementer af faglig formidling. Men samtidig pointeres i stigende grad rollen som igangsætter og konsulent. Undervisningsdifferentiering er et af den ny tids krav til undervisningsplanlægning og -tilrettelæggelse, og det vil være et krav i al undervisning. Det forudsætter en tilpasning af undervisningen til elevernes individuelle forudsætninger eller behov, og det vil være en betydelig faglig og pædagogisk udfordring for den enkelte lærer. Hertil kommer et øget krav om samarbejde mellem lærerne, således at elevernes undervisning fremstår som en helhed med sammenhæng mellem de enkelte fag, men jo også om samarbejde med forældre og med skolens ledelse. Det er derfor nødvendigt, at vi tager initiativer, der støtter og styrker lærernes professionalisme både fagligt og pædagogisk.

Jeg er meget indstillet på, at vi den kommende tid interesserer os mere for lærerne og deres vilkår, og at vi klarlægger den rolle, som lærerne vil få i fremtidens uddannelsessystem, således at vi kan tage de enkelte initiativer, der kan udvikle lærernes kvalifikationer i denne retning. Vi må se på lærernes udviklings- og uddannelsesmuligheder og se, hvordan vi bedst muligt grunduddanner undervisere. Dette vil også være med til at styrke respekten for lærerne og modvirke det fald i lærernes almindelige anseelse i samfundet, som tydeligvis er sket i de senere år – efter min mening i øvrigt helt ufortjent.

Afsluttende må jeg sige om selve forespørgs-lens spørgsmål, at jeg er enig i spørgsmålets relevans. Vi skal i vores skole være uhyre opmærksomme på, at vore børn får lært det, de skal, og det, de i deres voksenliv må formodes at få behov for. Jeg mener også, at vore skoler i stor udstrækning lever op til det. Men vi har pligt til hele tiden at være opmærksomme og sætte ind, hvor der kan og bør ske forbedringer, og det vil

jeg føle som en helt naturlig forpligtelse for mig som minister.

Forhandling

Frank Dahlgaard (KF):

Jeg takker ministeren for redegørelsen. Det er måske ikke så mærkeligt, at jeg er lidt skeptisk og ikke enig på det punkt, der hedder, at skolerne, folkeskolerne i dag lever op til deres ansvar og til deres opgave. Det er jo hele baggrunden for denne forespørgsel i dag, at måler man på resultatet, så er det vist ikke tilfældet, men jeg er da glad for nogle af de ting, ministeren sagde.

Dog vil jeg sige, at når man ser på folkeskolens afgangsprøver – og jeg forstod, at karaktererne var en slags mål for resultatet i folkeskolen – så forekommer det mig, at der gennem årene er sket en kraftig devaluering af karaktererne, sådan at et 9-tal i dag ikke er det samme som et 9-tal for fem eller syv år siden; så jeg ved ikke, hvor meget det borger for kvaliteten.

Med hensyn til ministerens åbning omkring at gøre noget ved lærernes kvalifikationer, at støtte dem i at blive mere professionelle lærere, synes jeg, det var spændende, og jeg kunne tænke mig at vende tilbage til det og høre lidt mere om det, men jeg vil i første omgang sætte mig ned og høre på debatten.

Hans Peter Baadsgaard (S):

Selv om ordet kvalitet ikke er nævnt i forespørgslen, så er det jo det, denne debat drejer sig om, og alle, tror jeg vi kan sige, både her i Folketinget og rundt omkring i landet er jo interesserede i at gøre skolen så god som muligt. Deri er der ikke nogen uenighed. Det gælder børn, og det gælder forældre. Det gælder myndigheder, politikere – lokale og os herinde – og det gælder erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne. Alle vil selvfølgelig have så god en skole som muligt. Alle er interesserede i at få så høj en kvalitet i vores folkeskole som muligt.

For Socialdemokratiet har uddannelse jo altid spillet en stor rolle, fordi vi betragter uddannelse for den enkelte som et afgørende element i den enkelte elevs udvikling og samtidig også som et væsentligt element i samfundsudviklingen, nemlig sådan at vi opnår de nødvendige kvalifikationer hos de unge mennesker, der nu er behov for.

Det er i folkeskolen, de grundlæggende færdigheder dannes for vore børn. Derfor er folke-

skolen fundamentet for hele uddannelsesforløbet, og derfor er det også så afgørende, at vi har en god folkeskole; men kvalitet i folkeskolen er jo en vanskelig størrelse, når vi nu går emnet lidt tættere på.

Forespørgeren hæfter sig specielt ved fagene læsning, skrivning og regning, som for øvrigt er kommet til at hedde matematik for nogle år siden. Formodentlig er forespørgeren inspireret af en undersøgelse af læsefærdigheder, som viser, at danske børn i tredje klasse skulle have en dårligere læsefærdighed end børn i andre lande. Det er selvfølgelig alvorligt, og jeg er glad for at kunne sige, at man er i gang med i Undervisningsministeriet at se på, hvad der kan være årsagen til det.

Jeg vil dog tilføje, at det er glædeligt at konstatere, at når de når syvende-ottende klasse, så er der ikke noget tilbage at ønske i sammenligning med andre lande.

Men når det er sagt om det målelige, så vil jeg gerne advare imod, at vi alene fokuserer på ret tilfældige undersøgelser af færdigheder og af det, som kan måles. Tilegnelse af kundskaber og færdigheder er kun en del af folkeskolens formål. Arbejdsmetoder og udtryksformer er andre dele, der kan opstilles, og der kan opstilles prøver i stavning, talfærdighed osv., men det er svært at lave prøver i arbejdsmetoder eller i samarbejdsevner osv.

Folkeskolens formålsparagraf nævner mange andre emner, som også skal tilgodeses i undervisningen og i oplæringen af eleverne for at give dem bedst mulige udviklingsmuligheder og gøre dem egnede til at tage del i det samfund, som de selv skal være en del af og være med til at forme.

Det er i øvrigt interessant, når vi taler om undersøgelse, at en international undersøgelse har vist, at unge mennesker mellem 15 og 19 år ligger helt i top i Danmark, hvad angår lyst og evne til at diskutere samfundsforhold og politiske spørgsmål. Undersøgelsen har også vist, at der i danske klasser ofte diskuteres kontroversielle politiske, økonomiske og sociale emner, og på det felt er danske børn og den danske folkeskole helt i top, og det er selvfølgelig et resultat af, at vi også har tillagt disse værdier en betydning i den måde, vi har formet vores folkeskole på i de senere år.

Jeg vil nødig misforstås, for jeg tillægger faglig viden, kundskaber og færdighed stor betydning, og det er i øvrigt også gennem arbejdet med disse dele, at man får de mere bløde dele

med i folkeskolen. Høj viden og dyb indsigt har selvfølgelig stor betydning for den teknologiske udvikling i samfundet, men fortrolighed med det samfund, man lever i, med dansk kultur og forståelse for andre kulturer og for miljøets betydning for samfundet hører med, når vi skal vurdere folkeskolen og folkeskolens kvalitet. Evne til samarbejde og forståelse for rettigheder og pligter, forståelse for frihed og ansvar er også nødvendige elementer for en frugtbar udvikling af vort samfund.

Det fremgik klart af ministerens redegørelse, at kvaliteten i folkeskolen ligger undervisningsministeren på sinde, selvfølgelig, og vi vil fortsat støtte, at man arbejder med de dele, både når det gælder udmøntningen af folkeskoleloven gennem læseplaner m.v. og gennem andre tiltag.

Jeg tror også, at ministeren på den anden side er enig i, at skolens arbejde skal tilrettelægges således, at alle elementer i skolens formålsparagraf bliver tilgodeset, også selv om disse elementer ikke kan måles i prøver og der ikke kan gives karakterer for dem. Vi er alle levende optaget af at have en god folkeskole. Det var også intentionen med folkeskoleloven, som Socialdemokratiet var med til at få gennemført, og jeg er også sikker på, at den vil bidrage til en bedre skole, til et løft af kvaliteten i folkeskolen.

Gennemførelsen af folkeskoleloven er en spændende opgave, der kræver en stor indsats, og den indsats har jeg tillid til at kommunerne vil yde. Det er jo kommunerne, der har ansvaret for folkeskolens daglige drift, hvis man kan bruge et sådant udtryk, og for de økonomiske vilkår, som folkeskolen har.

Men der bliver også behov for en stor indsats fra lærernes side, og der bliver behov for efteruddannelse af lærerne. Bare de to begreber undervisningsdifferentiering og individuel evaluering, som er noget, der lægges særlig vægt på i folkeskoleloven, kræver, at lærerne får mulighed for at efteruddanne sig.

Vi kunne også tage et område som edb og edb's indplacering i folkeskolen. Det vil kræve efteruddannelse, og den skal lærerne selvfølgelig have mulighed for at få, da vi ligesom lærerne ønsker høj kvalitet i folkeskolen.

Når vi skal vurdere kvaliteten i skolen, skal det erindres, at der lægges mange opgaver over til skolen ud over den egentlige undervisning i de traditionelle fag. Jeg kan ikke pege på nogen opgave af den lange stribe, folkeskolen har, som er overflødig; men det er klart, at den tid, der er

til rådighed til den egentlige undervisning og til den træning, der også er nødvendig, bliver mindre med de mange opgaver, skolen skal løse.

Jeg så for nylig en opgørelse, der viste, at en elev, der begyndte i 1961 og gik i skole i 7 år, havde mere tid i folkeskolen målt i klokketimer end en elev, der begyndte i 1978 og fik 9 års undervisning. Sådan har vi tilrettelagt det, og det er de vilkår, vi må tage med, når vi skal vurdere og spørge os selv, hvad kan vi gøre for at forbedre folkeskolen, for at give lærerne bedre vilkår, for at udøve det betydningsfulde arbejde, som lærerne har med vore børn og unge.

Der er sket en udvikling i samfundet – en anden udvikling var jeg lige ved at sige – der efter min opfattelse i høj grad præger undervisningen i skolen. Her tænker jeg på hele den forjæghed og rastløshed, jeg var lige ved at sige fjernsynsoptagethed, vi har i vort samfund og ikke mindst blandt vore børn. Vi tager grundigt fejl, hvis vi tror, at det at undervise børn i dag er nogenlunde det samme som for 40 år siden. Det er en helt, helt anden situation, det er nogle helt, helt andre børn, der skal undervises i skolen i dag.

Det er min opfattelse, at der gøres et stort og ihærdigt arbejde fra lærernes side i folkeskolen, men jeg tror, at mange lærere i disse år føler, at deres indsats ikke bliver værdsat tilstrækkeligt, ikke bliver påskønnet.

Derfor var jeg glad for undervisningsministerens bemærkning om, at man vil se på lærernes vilkår og på, hvordan lærernes kvalifikationer kan forbedres. Jeg tror, det er dér, vi skal sætte ind, og det er jeg overbevist om, at lærerne er enige med os i.

Hvis ikke man bliver påskønnet, og hvis ikke ens indsats bliver vurderet rimeligt, mister man engagementet. Mange ildsjæle er tilbøjelige til at miste engagementet i folkeskolen i disse år, og uden lærernes engagement kan vi såmænd vedtage hvad som helst herinde, for så vil skolen være ilde stedt.

Den seneste arbejdstidsaftale er blevet så indviklet og bureaukratisk med opgørelse af U-tid og F-tid og Ø-tid, at det har taget livsgnist og engagementet fra mange, det gælder både skoleledere og lærere, og derfor håber jeg, at kommunerne og lærernes fagforening hurtigst muligt finder ud af at få den arbejdstidsaftale gjort enklere.

Der kan være gode elementer i den, men det arbejde og de mange timer, der er lagt i at få talt Ø-timer, er efter min opfattelse både dræbende

for engagementet og spild af tid. Men som sagt, folkeskoleloven skal nu gennemføres, og vi er i Socialdemokratiet sikre på, at den vil give et positivt bidrag til kvaliteten i skolen.

Vi er tilfredse med, at undervisningsministeren, som det fremgik af redegørelsen, er meget optaget af, at indførelsen af folkeskoleloven skal ske med vægt på kvalitet i folkeskolen og på kvalitet i selve undervisningen.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Hr. Hans Peter Baadsgaard var inde på, at kvaliteten i folkeskolen var kommunernes ansvar, og jeg kunne godt tænke mig at få at vide, om ikke hr. Hans Peter Baadsgaard mener, at det også er Folketingets ansvar. Man har igennem de sidste mange år set, at mange folkeskoler er blevet nedslidt i en grad, så både vægge og borde og stole er ødelagte og ramponerede, hvor lokalerne trænger til at blive pyntet op, og hvor der ikke er et fælles miljø for eleverne, hvor de kan være. På mange måder er folkeskolen blevet en nedslidt sag. Er det trods alt ikke også en folketingsopgave at holde lidt øje med det?

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Når jeg udtrykte mig på den måde, jeg gjorde, om at det er kommunernes ansvar, var det sådan set blot for at præcisere den arbejdsdeling, der er.

Det er Folketinget, der giver lovene, det er Folketinget, der opstiller rammerne. Men vi har lavet en decentralisering af de dele her, og det er formelt kommunerne, der har ansvaret for, at undervisningen i folkeskolen kommer til at foregå efter de love, der er givet herinde fra. Det er formelt kommunerne, der har ansvaret for økonomien, men det skal ikke betyde, at vi skal fralægge os ansvaret. Vi skal følge med i det, og vi skal bidrage til det dér, hvor vi kan gøre det herindefra. Jeg ville blot gøre rede for den arbejdsdeling, der er i den decentraliseringsproces, vi har været igennem. Det er ikke et spørgsmål om at skyde det fra sig, det er kun en præcisering af, at sådan hænger det nu engang sammen.

Jeg ved ikke, om det er Enhedslistens tanke, at det skal gå den anden vej, sådan at det igen skal være statens opgave at påtage sig disse forpligtelser, også de rent formelle. Den udvikling vil jeg ikke anbefale, men det kan vi jo se forskelligt på.

Formanden:

Så er det hr. Anders Mølgaard som ordfører. Der bliver lejlighed til korte bemærkninger senere, hr. Bruno Jerup.

Anders Mølgaard (V):

Megen samfundsudvikling og samfundsdebat er kendetegnet ved egenskaber, som vi genkender fra dynamikken i pendulet. En periode med stærk prioritering af ét felt vil ofte på et givet tidspunkt udløse en reaktion, fordi et andet felt er blevet overset. Pendulets næsten naturbetingede svingninger kan naturligvis også findes inden for pædagogikken og skolens verden – hvert årti sin strømning.

I den sidste generation har vi sat menneskelige egenskaber som selvstændighed, kreativitet, ansvarlighed, fleksibilitet og medindflydelse i centrum i skolens hele hverdag. Og med god grund. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at disse karaktertræk vil blive stadig mere centrale og uundværlige egenskaber i en verden præget af en voldsom dynamik og uforudsigelighed. Netop derfor har danske børn og den danske skole i internationalt perspektiv et virkelig flot udgangspunkt.

Og jeg siger udgangspunkt. Engagerede lærere og forældre har været skolens drivkraft bag denne udvikling. Vore børn og vor skole har nogle styrkesider, som det meste af verden misunder os. Men dette stærke udgangspunkt må ikke blive en sovepude. Vi må have overskud til at erkende, at vi måske også har bløde punkter, områder, hvor vi ligefrem svigter.

For mange gymnasier, handelsskoler, tekniske skoler, sågar universiteter melder om unge, som har problemer med basale færdigheder som det at læse, skrive og regne, og det er dybt uacceptabelt. Men mest alarmerende er nok den internationale læseundersøgelse, som dokumenterede, at elever i danske tredjeklasser er både langsommere og mere usikre læsere end stort set alle andre landes elever på samme alderstrin.

Når man betænker læsningens fundamentale betydning for indlæringen, må alarmknappen blinke hos alle dem, der ønsker vore børn noget godt.

Jeg tror, vi bør lægge øre til Johan Skjoldborg, som for 100 år siden sagde følgende på et møde i Han Herred:

»Skolens opgave kan bestemmes som den at oplyse og dygtiggøre børnene til at få det mest mulige ud af det liv, der venter dem, en skole

for livet, og det opnås bedst gennem faget dansk. Børnene skal ikke bare lære at læse tydeligt og nydeligt, men også frydeligt. Og de skal lære at opfatte en tekst, de skal lære med lethed at udtrykke sig mundtligt og skriftligt, for kun med den ballast kan man drage fuld nytte af den oplysning, kundskab og vækkelse, som strømmer i blade, bøger, skrifter, tale, al mundtlig og skriftlig fremstilling, og som tilbyder sig i nutidens liv og virksomhed«.

Det var Skjoldborg for 100 år siden. Meget tyder på, at vi ikke har prioriteret tid og rum for automatisering af basale færdigheder som læsning, skrivning og regning højt nok. Og det skal der rådes bod på.

Den nye folkeskolelov vil uden tvivl komme en del af problemet til livs. Minimumstimetallet specielt fra børnehaveklasse til 5. klasse er steget mærkbart, hvilket også var tiltrængt. Den enkelte elevs forudsætninger og dermed undervisningsdifferentieringen er kommet i centrum, og netop læseundersøgelsens resultater understreger differentieringsbehovet.

Danmark er nemlig det land, som har den største spredning i elevernes faglige præstationer. Generelt er de 5-10 pct. af de dygtigste elever helt på højde med de 5-10 pct. dygtigste i de øvrige lande, men især den tungeste del af vore elever ligger meget dårligere end andre i den internationale sammenligning.

De bekymrede meldinger fra vore uddannelsesinstitutioner, bl.a. fra universiteterne, aktualiserer behovet for at benytte holddeling i folkeskolens overbygningsskoler i vid udstrækning. Der er et klart behov for bl.a. intensive læse-, regne- og stavehold.

I den forbindelse vil jeg opfordre ministeren til at lave en redegørelse for, i hvilket omfang skolerne benytter muligheden for periodevis deling af eleverne, samt i forbindelse med afgangsprøven til sommeren 1995 at give en vurdering af, på hvilken måde en permanent samlet undervisning af klassen influerer på elevernes eksamensresultat i dansk, matematik og sprog, og jeg vil naturligvis også opfordre til, at vi fortsætter kvalitetsprojektet.

De kritiske signaler understreger også behovet for fortsat at have prøver og karakterer i folkeskolens afgangseksamen, som dels giver elever og forældre mulighed for at bedømme resultatet af skolens, lærernes og elevernes indsats og dels giver vigtige informationer om de unges faglige standpunkt i forbindelse med overgangen til efterfølgende arbejde og uddannelse.

Det er også vigtigt og af betydning, at faglig fordybelse fastholdes og ikke udvandes af tværfaglighed. Faglig fordybelse og tværfaglige forløb behøver ikke og må ikke blive hinandens modsætninger. Jeg har også noteret med tilfredshed, at Danmarks Lærerforening er konstruktiv og udfarende i kvalitetsdebatten.

Så vidt den nye skolelov. Venstre finder, at tiden nu er inde til en gennemgribende ændring af læreruddannelsen. Kan enhedslæreruddannelsen honorere fremtidens krav? Jeg tvivler. Så vidt jeg er orienteret, er Danmark det eneste land i den vestlige verden, som fastholder enhedslærerprincippet om, at en lærer i princippet skal kunne undervise kvalificeret i alle fag. Det er både urealistisk og urimeligt over for den enkelte lærer og vores skolebørn.

Også udenlandske eksperter, som har besøgt danske skoler, har ytret kritiske synspunkter i relation til denne problemstilling. Venstre vil derfor nu opfordre ministeren til hurtigst muligt at iværksætte et udredningsarbejde, som kan munde ud i et forslag til en ny læreruddannelse, der prioriterer lærernes faglige kvalifikationer højere. Måske var det en idé, hvis hver studerende kun havde 5-6 egentlige fag. Det ville give tid til mere faglig fordybelse, og ud af disse 5-6 fag kunne de to stadig være linjefag.

Vi bør stille mod, at vore elever i overbygningsskolerne i fremtiden kun møder lærere med linjefagsuddannelse, en bachelorbaggrund eller med specielle faglige forudsætninger såsom musikpædagoguddannelse og lignende. Det er som sagt vigtigt, at vi åbner folkeskolens døre for kompetente og engagerede kunsthåndværkere, musikpædagoger osv. Jeg vil også opfordre ministeren til at tilbyde unge med en bachelorbaggrund en semesteroverbygningsperiode med bl.a. pædagogik. Bacheloruddannelsen vil være yderst relevant i fag som f.eks. matematik og fysik i folkeskolens overbygning.

Personlig tror jeg, at hvis alle parter møder med åbent sind, vil der kunne opstå et positivt og inspirerende skolemiljø, hvor eleverne i deres hverdag møder både en kunstmaler i faget billedkunst, en matematiklærer med bachelorbaggrund og naturligvis seminarieuddannede lærere, som jo også i fremtiden vil være skolens personalemæssige ryggrad. Generelt set er det vigtigt, at lærergruppen får et statusløft, og vi skal også opprioritere efteruddannelsesindsatsen.

I en sidebemærkning vil jeg også godt opfordre til, at tjenetidsaftalen skrottes – og intet min-

dre end skrottes. Jeg finder, at den er dræbende for kreativitet og dynamik.

Jeg vil slutte med pendulet. I Venstre ønsker vi ikke, at pendulet skal svinge tilbage til ensidig fokusering på faglige kvalifikationer. Nej, vi skal fremad, vi skal opad og ikke tilbage. De faglige kvalifikationer skal opprioriteres, men det skal ske i en syntese med vores styrkesider såsom selvstændighed og kreativitet.

Lene Espersen (KF):

Folkeskolen har en lang række problemer i dag. Skolebygningerne forfalder på grund af manglende vedligeholdelse, undervisningsmateriale og udstyr er forældet og udslidt, og lærerne er rigtig mange steder frustrerede. En del har faktisk i realiteten givet op, måske ikke så meget på grund af forfaldet i folkeskolens fysiske rammer, men på grund af skolens problem nummer et: den manglende disciplin.

Tidligere var det lærernes primære opgave at undervise. I dag skal lærerne også fungere som reservefar og reservemor - de skal være opdragere. Mange unge forældre anser det for en selvfølge, at institutionerne og skolen klarer opdragelsen og dækker børnenes behov for voksenkontakt. Det er håbløst, og det er efter Det Konservative Folkepartis opfattelse helt uacceptabelt.

Resultatet af den manglende opdragelse er børn og unge, som på samme tid er forkælede og forsømte. Børn, der ikke er vant til at lytte, og som ikke er i stand til at tage imod en kollektiv besked.

Det hører til dagens uorden i folkeskolen, at børnene ikke har fået de rigtige bøger med i skole, at blyanterne ikke er spidset, og at de ikke har fået læst deres lektier. Mange, også små elever, møder trætte og søvnige på grund af sent tv-kiggeri. Ofte kommer eleverne dryssende ind i klassen, efter at timen er begyndt. Det er så åbenlyst, at forældrene svigter deres opgave med at hjælpe deres børn.

Jeg synes oprigtigt talt, at alarmknapperne blinker for folkeskolen. Området skriger på, at vi politikere griber ind og skaber tålelige vilkår. Det siger sig selv, at det ikke er muligt at gennemføre en ordentlig undervisning på disse vilkår, og det er utroligt, at lærerne ikke for lang tid siden har gjort oprør.

Jeg vil mene, at folkeskolens problem nummer et er mangel på arbejdsro i timerne, og mit spørgsmål er derfor: Hvad vil ministeren gøre ved dette problem? Hvad vil vi gøre ved disciplinkrisen?

Ofte er det kun en enkelt eller to elever i en klasse, der er så adfærdsvanskelige og urolige, at de fuldstændig ødelægger trivlsen og indlæringsmulighederne for de resterende klassekammerater. Mit spørgsmål er derfor: Finder ministeren, at det er rimeligt, at nogle få urolige hoveder dag ud og dag ind, måned efter måned, skal have lov at ødelægge undervisningen for de mange? Efter Det Konservative Folkepartis opfattelse er det et udslag af misforstået frisind, at de få klasseterrorister skal have lov til at sabotere undervisningen for de mange.

Spørgsmålet er naturligvis også: Hvad skal man så gøre ved de umulige elever, når man tager dem ud af klassen? For selvfølgelig kan vi ikke overlade dem til sig selv.

Efter Det Konservative Folkepartis opfattelse er der en vej frem, og også en vej, der kan afhjælpe problemet på længere sigt, og det er at stille krav til forældrene om, at de opdrager deres børn ordentligt. Lever forældrene ikke op til dette ansvar, må de indstille sig på, at deres barn bliver taget ud af klassen.

Problemet med disciplinen er desværre ikke det eneste problem, som vores folkeskole har. Vi finder i Det Konservative Folkeparti, at folkeskolens elever alt for ofte mangler elementære færdigheder. Alle ordførere og ministeren har været inde på, at vi mangler kvalitet, og den kvalitet måler vi jo allerbedst på de elementære færdigheder. Mange af eleverne er dårlige til at læse, skrive og regne, og det står virkelig dårligt til med viden på områder som historie, geografi og religion. Jeg kan forstå på ministeren, at han heller ikke er tilfreds, selv om han udtrykker sig mindre skarpt, end jeg gør her.

Hvad kan vi så gøre ved det, bortset fra, som jeg allerede har foreslået, at vi stiller krav til forældrene om at opdrage deres egne børn?

Ja, for det første bør der tages hensyn til, at evner og færdigheder er forskellige hos børn og unge. Derfor bør der indføres en niveaudelt undervisning i fag som engelsk, tysk, matematik og naturfag. Dette vil højne standarden både hos de svage og de stærke elever. Den nuværende såkaldte differentierede undervisning skader især de svage, mens de stærke elever altid klarer sig. De får blot i dag ikke udfordringer nok.

For det andet må der gives flere timer i dansk og regning så tidligt i undervisningsforløbet som muligt. Siden midten af 1960'erne er dansk-undervisningen i skolen skåret betydeligt ned. Det er derfor ikke mærkeligt, at det kniber med læsefærdigheden for mange elever og især med

læsehastigheden, også for elever, der går i 8. klasse.

For det tredje må vi passe gevaldig på, at temadage, featureuger, projektarbejde, introdage, ekskursioner osv. osv. ikke stjæler for meget tid fra den basale undervisning. Den basale undervisning skal styrkes.

For det fjerde vil elevernes viden og deres færdigheder få et mærkbart løft, hvis man gennemførte lektier som en naturlig og nødvendig del af arbejdet i folkeskolen. Vi ved alle sammen, at viden er vejen til fremtidens velstand, og vi er alle sammen tilhængere af en livslang uddannelse. Det er derfor selvfølgelig uhyre vigtigt, at eleverne lærer at arbejde selvstændigt med stoffet derhjemme.

For det femte er det vigtigt, at folkeskolens elever tilegner sig gode arbejdsvaner, at de møder til tiden, afleverer opgaver til tiden og forbereder sig til timerne i skolen. Det kræver, at lærerne stiller krav om dette.

For det sjette vil det øge elevernes motivation, hvis vi får bedømt deres færdigheder og indsats med karakterer i alle fag som en slags kvittering for deres arbejde. Det er mit indtryk, at unge gerne vil have deres standpunkt målt med karakterer.

For det syvende er det vigtigt, at folkeskolen har et kvalificeret og professionelt korps af lærere. Det er klart, at de pædagogiske kvalifikationer skal være i orden, når man har med børn og unge at gøre, men lærerne skal så sandelig også have de nødvendige faglige kvalifikationer. Mange af folkeskolens lærere sættes i dag til at undervise i fag, hvor de ikke føler sig kompetente, og det er hverken morsomt for lærerne eller eleverne. Når gymnasielærere bruger 6-7 år på at uddanne sig til at undervise i to fag, siger det sig selv, at folkeskolens lærere ikke på den halve tid kan skaffe sig kvalifikationer til at undervise i samtlige folkeskolens fag. Der er derfor et åbenlyst behov for at forøge lærernes professionalisme, og jeg vil opfordre undervisningsministeren til at tage et initiativ på dette område.

Som et skridt på vejen mod et mere professionelt lærerkorps må det forældede SIFU-princip skrottes. Fordi en lærer er ansat sidst, er det ikke nødvendigvis den lærer, der først skal ud, hvis der skal ske personaleindskrænkninger. Udgangspunktet må nemlig også her være kvalitet og kvalifikationer. Man skal ikke fyre skolens bedste lærer, blot fordi hun er ansat sidst. Det tjener ikke elevernes interesser.

Ydermere bør folkeskolen være åben for lærere med en anden baggrund end seminarieuddannelsen. Nogle af de nye bachelorer fra universiteterne kan vel nok med fordel anvendes i folkeskolen.

Endelig som det sidste og for det ottende må vi være opmærksom på, at vores opfattelse også skal rettes mod skolelederne, altså inspektørerne. Det er som bekendt lederen på en virksomhed, der både angiver tonen og arbejdsmoralen. Vi vil derfor også opfordre ministeren til at undersøge, hvad der kan gøres for at tiltrække de bedste lederemner til inspektørposterne. En god skole med et professionelt lærerkorps kan ikke fungere uden en professionel skoleleder. Vi skal have en leder, der leder, og ikke en leder, der sidder, som mange inspektører gør i dag, og er bogholder og fører regnskab med lærerne.

Vi skal have ledere, som inspirerer, engagerer og motiverer lærere og elever, vi skal have ledere, som har ambitioner både på elevernes vegne og på lærernes vegne, vi skal have ledere, som har forventninger om en arbejdsindsats, og som stiller krav hertil.

Vi må ikke overse, at skal folkeskolen stadig fortjene betegnelsen kærlig, må der stilles krav. Ellers er det bare en ligeglad folkeskole, vi har.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg forstod fru Lene Espersen sådan, at hvis vi havde nogle andre børn og nogle andre ledere, var det hele meget nemmere, for så kunne vi virkelig lave en god folkeskole. Det må jeg tage som udtryk for, at man fuldstændig har mistet jordforbindelsen.

Der er jo intet besvær ved at sige, at hvis børnene var anderledes, hvis børnene var bedre, hvis lærerne var anderledes, hvis de var bedre, hvis skolelederne også var nogle andre end dem, de er ... men det er jo ikke en løsning.

Det gik mere og mere op for mig, at det er en helt naturlig ting, at Det Konservative Folkeparti ikke er med i folkeskoleforliget. Det undrede jeg mig dengang meget over.

Da vi nu har hørt, at vi skal have karakterer, og vi skal have prøver – det må så betyde, at vi skal ofre en 10-15 pct. af tiden på sådanne foretelser – vil jeg gerne spørge: Er der nogen dokumentation for, at prøver og karakterer i grundskolen giver en bedre skole også på det faglige område?

Jeg har ikke set nogen dokumentation. Jeg har endda set dokumentation for, at hvis man sam-

menholder eleverne, som det er nu, så er det sådan, at de rent fagligt dårligst kørende elever opnår et lige så godt resultat, som hvis de havde været delt i mindre fagligt funderede og de bedre fagligt funderede. Hvorimod hvis man opdeler eleverne i de bedst funderede og de dårligst funderede, får man et dårligere resultat: de bedste bliver ikke bedre, og de dårligste får et dårligere resultat. Det er det, der kan konstateres, når vi ser på prøver i f.eks. matematik, og derfor forstår jeg ikke, at Det Konservative Folkeparti kan stå heroppe og fortælle os sådan noget brasnak.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Nu ved jeg ikke, om hr. Hans Peter Baadsgaard ikke hørte efter, hvad jeg sagde i min tale, men jeg er bestemt ikke ude efter børnene eller efter lederne eller efter lærerne.

Hvis hr. Hans Peter Baadsgaard hørte efter, hvad jeg sagde, så var det – hvis man overhovedet kan sige, at jeg var ude efter nogen – forældrene. Det er jo forældrenes opgave at opdrage deres børn, og det var det, jeg var inde på i første del af min tekst. Det var ikke børnene, for børnene kan ikke gøre for det.

Så spurgte hr. Hans Peter Baadsgaard, om der var nogen som helst dokumentation for, at eleverne har godt af at blive hørt. Og jeg kan da bare sige, at med hensyn til formaliseret testning hører danske lærere til de lærere i hele verden, der sammen med de norske sjældnest anvender formaliseret testning af deres elever. Og det mener jeg faktisk er en negativ ting.

Vi ved jo alle sammen, at der er en hel del motivation, der kan gå tabt, hvis ikke man bliver målt. Og mit indtryk er bestemt – jeg har talt med både skoleelever og med universitetsstuderende – at man har behov for en evaluering. Man har behov for at blive målt, det er en del af motivationen. Og hvis det er sådan, at hr. Hans Peter Baadsgaard taler for, at vi fuldstændig skal afskaffe karaktererne, vil jeg da gerne høre en god begrundelse for det.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jamen det er jo heldigt, at fru Lene Espersen præciserede, at det var forældrene, det var galt med, for det var sådan set det, jeg ville spørge om: Mener fru Lene Espersen, at det, der er problemet, er, at vi skal have skiftet elevernes forældre ud, eller er det bare sådan et moralsk på-

bud? Ligger der overhovedet noget forslag til Folketinget her? Er det noget, vi skal stemme om, kommer der et forslag om motiveret dagsorden, hvor vi skal stemme om forældrenes udskiftning? Eller hvad har fru Lene Espersen tænkt sig?

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg kan forstå, at det er ved at blive en vane at gå imod fru Lene Espersens synspunkter.

Med hensyn til forældrene kan jeg ikke rigtig se, hvordan Folketinget kan komme ind i billedet. Hvor man bruger os politikere som vejledere, kan vi overalt sige det og understrege det: Det er forældrenes børn, det er ikke statens børn, det er ikke kommunens børn, det er ikke lærernes børn. Det skal vi understrege, hvor vi kan, men vi kan ikke med lovgivning pålægge forældrene noget som helst.

Jeg er sikker på, at undervisningsministeren meget opmærksomt vil lytte til, hvad fru Lene Espersen siger om skolelederens opgave. Jeg har ikke fulgt så meget med i de seneste år, men jeg mener at have kunnet konstatere, at skolelederen allerede nu er et godt stykke fra den position, han havde i hvert fald tilbage til min tid, hvor jeg beskæftigede mig med det, for da var skolelederen to ting: han var bogholder for kommunen, og han var stikirenddrenge for fælleslærerrådet. Det var faktisk lærerne, der bestemte, hvad skolelederne skulle, det var ikke den enkelte skoleleder. Og her mener jeg, at undervisningsministeren gør klogt i at lytte meget til det, fru Lene Espersen siger: Uden en dygtig leder på en skole kan vi godt opgive at give nogle love. For det er lederen, der har ansvaret for, at de love, vi vedtager, bliver gennemført på skolen.

Jeg synes, fru Lene Espersens synspunkter fortjener megen opmærksomhed.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Det synes jeg rigtignok også de gør. Det er også derfor, jeg tager et par korte bemærkninger, for ellers ville jeg være blevet siddende på min plads.

Vi er jo enige om, at der er behov for en evaluering, men jeg forstod fru Lene Espersen sådan – og jeg beklager, hvis jeg har misforstået det – at det i traditionel forstand var et spørgsmål om, at vi nu skal have flere prøver og karakterer i de aldersmæssigt små klasser. Og det

har jeg ikke set noget bevis på eller nogen dokumentation for – endside sandsynlighed for – fremmer kvaliteten i skolen.

Og så vil jeg da gerne understrege, som hr. Erhard Jakobsen gjorde det, at vi er helt enige om, at det er skolelederen, der har ansvaret; jeg mener nu heller ikke ud fra, hvad jeg kender til området – og jeg har været på både den ene og den anden side af skolelederens bord – at skolelederen har fralagt sig ansvaret eller på nogen måde misrøgtet det. Tværtimod har jeg erfaring for, at der imellem skolelederen og lærerpersonalet har været et ganske udmærket samarbejde om at gøre skolen så god som muligt.

Vi er selvfølgelig også enige om, at forældrene har ansvaret, men vi er vel så også enige om, at skolen må tage imod børnene, som de kommer til skolen? Man kan ikke sætte sig hen og sige, at det burde være anderledes, og så lade det være et element i, hvad man vil gøre for folkeskolen. Skolen må tage imod de børn, som forældrene kommer med. Men jeg vil gerne være med til hvor som helst at understrege, at det er forældrene, der har ansvaret for børnenes opdragelse – også den opdragelse, der er nødvendig for, at de kan modtage en undervisning.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Der er flere, der har været inde på forældrenes rolle, og jeg har naturligvis forståelse for, at vi ikke kan slæbe alle Danmarks forældre herind i Folketingssalen. Jeg synes bare, det er vigtigt, at vi politikere sender et signal ud om, at nu må det høre op. Der er en utrolig stor mangel på disciplin i folkeskolerne, og enhver, der har sin gang på en folkeskole, eller som taler ofte med lærere, vil vide, at det er sandt.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi alle sammen står sammen og siger, at vi som politikere ikke kan gøre ret meget ved den side af sagen – der er heller ikke nogen af os, der ønsker, at lærerne skal til at indføre korporlig afstraffelse eller noget andet – og derfor er det altså vigtigt, at vi siger, at det nu er forældrene, der må tage ansvaret igen. Det kan godt være, at både moderen og faderen arbejder ude, men det betyder altså ikke, at man kan overlade opdragelsen af sine børn til en anden.

Aage Frandsen (SF):

Da mit partis skolepolitiske ordfører, fru Anne Baastrup, ikke kan være til stede, skal jeg med glæde fremlægge de synspunkter, som SF har på det her område.

Først vil jeg godt sige, at det forekommer os lidt overraskende, at vi skal have den debat nu. Jeg ved godt, at det er noget, andre partier plejer at sige til os i SF, når vi rejser en eller anden diskussion, som man synes er utidig, men når vi synes, det er overraskende, er det, fordi det sker lige efter, at folkeskolereformen er trådt i kraft. Det er også lidt overraskende, at af de to partier, der rejser forespørgslen, er det ene parti med i folkeskoleforliget og dermed enig i de principper og synspunkter, der ligger i folkeskoleforliget; ikke sådan at forstå, at alle synspunkter blev tilgodeset for alle partier – tværtimod – sådan vil det være i et forlig. Og det andet parti, som på det tidspunkt var det eneste parti i Folketinget, der ikke var med i folkeskoleforliget, er også forespørger. Det er lidt overraskende, for man skulle tro, at der var en vis enighed om folkeskolen i forligspartiernes kreds.

Jeg vil også sige – efter at have hørt hr. Frank Dahlgaard og fru Lene Espersen – at det ikke undrer mig, at Det Konservative Folkeparti ikke er med i folkeskoleforliget. En række af deres synspunkter markerer jo tydeligt, hvorfor Det Konservative Folkeparti ikke kom med, for det er jo en række synspunkter, som ikke bare er en tilbagevenden til den gamle folkeskole, men en tilbagevenden til en folkeskole, vi havde for mange år siden, med hensyn til karakterer og eksamener som midlet til at opnå resultater. Det må være de indledende bemærkninger.

Vi fik som sagt for vores vedkommende absolut heller ikke den folkeskole, som vi gerne ville have haft, men vi accepterer kompromisserne, og vi vil arbejde ud fra det. Vi er medansvarlige for det, der ligger i folkeskoleforliget, og vi vil derfor også gerne se på en række af de ting, som kan give problemer, og også være villige til at diskutere, om der er noget, man kan gøre bedre. Men det er vores opfattelse, at i forhold til meget af den kritik, man hele tiden hører, er folkeskolen langt bedre end sit rygte.

Når man hører nogle indlæg, får man indtryk af, at det står helt forfærdeligt til. Man kan egentlig undre sig over, at der overhovedet er nogen, der går igennem folkeskolen og får lært noget som helst, for der er altså åbenbart helt kaotiske tilstande, hvis man skal tro nogle af de indlæg, vi har hørt.

Folk kommer jo trods alt igennem skolesystemet og får en uddannelse. Det, der for os er vigtigt, er at sikre, at også den del af de unge, som har svært ved at klare sig på det boglige område, får en uddannelse, og det er der mange der

ikke gør. 25 pct. af en ungdomsårgang efter 10. klasse får jo ikke en ordentlig uddannelse, og det er dér, problemerne ligger. Og så må man tage fat på det og finde ud af, hvordan vi kan løse en række af de problemer.

Forespørgerne anvender i oplægget et ordvalg, som vi ikke rigtig er forstående over for, for der anlægges en betragtning omkring, hvad det er, man skal lære, som vi ikke kan være enige i – ikke sådan at forstå, at man ikke skal lære de her ting, men der er en række andre ting, der er mindst lige så vigtige efter vores opfattelse.

Det er selvfølgelig sådan, at børn godt kan lære en række ting udenad; det sker der ikke noget ved, det kan være rart nok at have en viden om nogle ting. Men det, som giver unge mennesker og børn lysten til at arbejde videre, arbejde med nye ting, og som fremmer nysgerigheden, er jo ikke, at man kan en række ting udenad. Det er princippet om, at man skal kunne bruge den viden, man får, til at arbejde videre med, så man kan få endnu større viden.

Vi lagde vægt på i forbindelse med debatten omkring folkeskolereformen, at skolen skal lægge vægt på høj kvalitet. Vi mener, at det, der kom ud af folkeskolereformen, er et kvalitetsløft, og vi mener i forhold til det, som også ministeren har været inde på, at det er efter de kriterier, der i øjeblikket arbejdes. Det er en proces, og det tager noget tid, for der kommer hele tiden en række nye udfordringer. Der er ny teknologi, som skal indarbejdes. Det koster masser af penge. Og så må man jo samtidig sige, at hvis disse ting skal igennem, skal man også anvise nogle midler, økonomiske midler til at få de ting finansieret.

Hele det område, som vi kan kalde informationsteknologi, er jo i rivende udvikling, og i øjeblikket er det sådan, at nogle børn er så godt med, at de er langt bedre med end deres lærere, mens der er andre børn, som, bl.a. fordi de ikke har adgang til den informationsteknologi, slet slet ikke er med. Og dér ser vi en risiko for, at man i fremtiden på det her område kan få A- og B-mennesker i langt højere grad end tidligere, for hvis man ikke får del i den nye viden, er man langt ringere stillet, end man var tidligere; dér kunne man klare sig med lidt mindre viden, i dag er det meget svært.

Som sagt lægger vi megen vægt på, at der er tale om høj kvalitet i folkeskolen, men så må vi også diskutere, hvad det er for en form for kvalitet, vi taler om. Selvfølgelig er det kvalitet at kunne skrive og at kunne læse og at kunne reg-

ne – det siger sig selv – men der er også en række andre ting, der er kvalitet. Kvalitet er bl.a., at børn og unge mennesker får lyst til at lære videre, at skolen giver dem lysten til at lære videre, og man må nok sige, at en del af den gamle skole ikke altid gav lyst til at lære videre.

Det er vigtigt, at man udvikler sine kreative evner, og vi kender nok alle sammen historier om nogle, som var vældig kreative, da de startede i skolen, og efterhånden mistede deres kreativitet, og det var nok ikke, fordi der manglede disciplin i skolen. Det kunne være, det var andre ting, der gjorde, at de mistede den kreativitet, de havde.

Noget af det vigtigste ved skolen må være, at børn, når de starter om morgenen på vej til skole og bliver stillet over for spørgsmålet om, hvordan de har det i dag, så kan svare uden problemer og med stor glæde: Jeg glæder mig til dagen i dag, for jeg skal i skole.

Og derfor kan man godt sige, at det er forældrenes ansvar – selvfølgelig er det det – men i det omfang der er nogle forældre, der ikke altid lever op til det, må man jo sige, at så må skolen da også give en hjælp til det, ikke mindst i forhold til de mindre elever i folkeskolen. De børn, der kommer i skolen, kræver opmærksomhed, de har krav på at opleve, at de er noget, at de er noget helt særligt, og at man ikke hele tiden fremstiller dem som nogen, der skal have noget lært indenad, og nu skal de altså kunne tingene, og nu skal de forstå en masse ting. De skal have en oplevelse hver eneste dag, så de får lyst til at gå i skole.

Det mener vi at den nye folkeskolereform i høj grad bidrager til. Det kunne være langt bedre, men det kræver altså, at vi måske har nogle andre forældre, kan jeg forstå, og det er da klart, at det da i nogle tilfælde ville gøre arbejdet lettere for lærerne, men problemet er jo bare, at vi må arbejde – og det må lærerne altså også – med de forældres børn, som nu engang er der; hvert barn, som melder sig i folkeskolen, har folkeskolen en forpligtelse over for.

At der er problemer omkring økonomien i folkeskolen, mener jeg ikke der er tvivl om, men når vi skal diskutere økonomien i folkeskolen, må man altså også tage højde for, at det koster ganske meget, og det er så et spørgsmål, om det er kommunerne, der alene skal klare udgifterne, eller det eventuelt også er staten, der skal bidrage. En række af de ting, som ligger i folkeskolereformen, mener vi at der er taget højde for i de bevillinger, som kommunerne giver folkeskolen

– og også noget af det, som ligger fra statsligt regi.

Jeg har i den forbindelse et spørgsmål til undervisningsministeren for at få afklaret et forlydende, som jeg har hørt, nemlig at man i forbindelse med de seneste DUT-forhandlinger – og det må jo være finansministeren – skulle have taget 1 mia. kr. fra kommunerne i den her forbindelse. Det er muligt, at det er korrekt. Jeg ved ikke, om det er det, men jeg vil bare bede om – måske ikke nødvendigvis i dag – at det bliver undersøgt, for det vil i hvert fald være et problem, hvis man i den forbindelse har mistet nogle midler.

Så vil jeg godt til allersidst sige, at når det drejer sig om folkeskolen i dag, kan man altid drage nogle sammenligninger med tidligere. Man kan drage nogle sammenligninger med, at dengang jeg var barn, lærte vi altså meget mere. Nu er det ikke, fordi jeg er så gammel endda – knap så gammel som undervisningsministeren – men jeg har på samme måde, som undervisningsministeren så vidt jeg ved nemlig også har gjort det, gået i landsbyskole 18 timer om ugen, og det var altså ikke, fordi vi lærte så meget dengang, og det var altså ikke noget med, at alle dengang kunne læse og regne og skrive. Der er en forestilling, som man har i dag; når man taler om det, så taler man, som om alle dengang nærmest havde realeksamen. Vi havde ude på landet dengang en ganske kummerlig tilværelse, men vi kunne for vores vedkommende – en del af os – regne, læse og skrive, og vi kunne bibels-historie. Det kunne vi, men en række af de ting, som unge mennesker i dag kan, kunne vi altså ikke dengang. Derfor synes jeg, at man med alle de der sammenligninger gør noget helt forkert, for det er overhovedet ikke sammenlignelige størrelser.

Vi synes, at folkeskolen skal have ro til at arbejde med det, og vi er helt enige i de bemærkninger, der er sagt, om, hvem der har ansvaret. Og hvis en leder ikke lever op til ansvaret, må han jo fyres. Skolebestyrelsen har også sit ansvar, og sådan må det være. Det er ikke sådan, at ingen har ansvaret her; der er en klar ansvarsfordeling.

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

Det er nu ikke for at indlede en længere disput om motivet til, at Venstre og De Konservative har lavet en fælles forespørgsel, men jeg synes alligevel, det er på sin plads at komme med et

par bemærkninger for saglighedens skyld om de mere eller mindre næstekærlige og lettere ironiserende indledende betragtninger, hr. Aage Frandsen kom med.

Det centrale burde – uanset om man er SF'er, Venstremand eller konservativ – være, hvad man samarbejder om, og ikke hvem man samarbejder med; det gælder i alle sager. Og det er en kendsgerning, som alle ved, også uden for huset her, at vi har været en del af stort set alle folkeskoleforlig i vores historie, hvorimod De Konservative har valgt et andet udgangspunkt; det er heller ikke det centrale. Det centrale er, at vi er blevet enige om, at der er behov for at få en disput her i salen for åbent projektørlys, hvor vi sætter fokus på nogle af de problemer, vi har med den faglige kvalitet i folkeskolen. Det, vi deler fra Venstres og De Konservatives side, er en fælles bekymring, en bekymring, som også hr. Aage Frandsen og SF burde dele, hvis man tager børnene og i det hele taget også vores velstand, vores fremtidige velstand, alvorligt. Man kan ikke lukke ørerne, vil jeg sige til hr. Aage Frandsen og SF, for de meldinger, der kommer fra gymnasier og handelsskoler, om problemer med elementære færdigheder.

For at runde det af vil jeg sige, at hr. Aage Frandsen egentlig også burde være med til at sætte mere fokus på debatten om kvalitet, selv om han er med i folkeskoleforligskredsen, ligesom jeg er. Jeg synes, at uanset om man er med eller udenfor, burde det ligge os alle sammen meget på sinde.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Jamen er det da ikke herligt, at vi nu oplever Socialdemokratiets repræsentant og SF's repræsentant føre en debat her, hvor undertonen er, at forholdene fundamentalt set er i orden i folkeskolen, og så er det De Konservative og Venstre, der synes, at der skal ske noget – nye tider.

Når hr. Aage Frandsen siger, at folkeskolen er bedre end sit rygte, så er det rigtigt. Når jeg siger, at folkeskolen er langt værre end sit grimme rygte, så er det også rigtigt. For hvis ikke jeg har bevæget mig rundt i en helt mærkelig verden, så er der en utrolig variation i, hvordan de forskellige skoler fungerer, og dér tror jeg at skolelederen spiller en overordentlig stor rolle. Jeg er glad for hr. Erhard Jakobsens bemærkninger omkring skolelederens centrale rolle. Der er en mægtig variation. Der er skoler, og der er lærere, hvor man overhovedet ikke genkender de

problemer, som er rullet frem her fra De Konservervatives og Venstres side, men der er sandelig mange, der godt kender dem – og mere til.

Må jeg gøre opmærksom på, at det jo ikke er mere end 14 dage siden, der kom en undersøgelse – bragt frem af Danmarks Lærerforening – som viser, at 10 pct. af lærerne de sidste år har været udsat for vold eller trusler om vold. At omkring 200 lærere i det sidste år har måttet melde sig syge på grund af vold eller trusler om vold i forbindelse med arbejdet, er faktisk udtryk for, at der er ganske meget uro, og at der er det, vi kalder en disciplinkrise i store dele af folkeskolen. Jeg tror ikke, vi kan sige, at det hele bare er godt nok.

Lad mig så afslutningsvis her sige, at vi hører den så tit den dér med, at selvfølgelig skal eleverne kunne læse og regne og skrive, men der er så meget andet. Ja, der er så meget andet, og selvfølgelig skal de lære at læse, regne og skrive, men hvis de nu ikke kan det, skal man så fylde alt muligt ovenpå? Skal vi ikke først og fremmest sikre os, at man kan de basale ting? Lad mig minde om en ting: Læsningen er hovednøglen til en utrolig masse viden. Derfor er det ikke ligegyldigt, om man lærer at læse på 3. klassetrin eller på 8. klassetrin.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Når hr. Aage Frandsens indlæg giver mig baggrund for at sige noget, er det, fordi jeg nødig vil have, at undervisningsministeren skal gå herfra med de forkerte signaler; og der var to signaler, som jeg må advare imod, i det, hr. Aage Frandsen sagde.

Det ene var denne evige nedrakning af den gamle skole. Hr. Aage Frandsen sagde, at han ikke er gammel, og det er rigtigt. Det er til gengæld jeg; og jeg bliver nødt til på det varmeste at forsvare den gamle skole, naturligvis under de forudsætninger, at det var en landsbyskole med 18 timers undervisning om ugen, og det var lærere, der kun havde en nødtørftig uddannelse, og der var kun lidt materiel, men hvad der på den baggrund blev præsteret i to vigtige retninger, vil jeg gerne sige til hr. Aage Frandsen, var, at vi blev sat i gang, vi blev sat i gang med noget, vi fik lyst til noget ved den måde, hvorpå lærerne underviste, men forudsætningen var sandelig, at vi havde lært at læse, skrive og regne. Det var forudsætningen, for ellers var der ikke noget at sætte os i gang med, og derfor var jeg så glad netop for undervisningsministerens

indlæg i dag, hvor han gik så meget ind på det. Det er helt elementært, at man får lært de dér ting. Hvor meget der så derudover kan blive tid til, må man se på. Der er trods alt en forskel til de 18 timer; der er i hvert fald en 8-10 timer mere, end der var dengang.

Så et varmt indlæg for det, og også læren udenad. At lære udenad er en ganske udmærket måde at lære at tænke på og fastholde det, man har lært, fastholde det, man har læst, inden man går videre til noget andet. Så ikke nogen advarsel mod den gamle skole og læren udenad, for de to ting er væsentlige – også for den moderne skole.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Til hr. Anders Mølgaard vil jeg sige, at jeg ikke tror, jeg har brugt udtrykket – og jeg vil i hvert fald ikke tillægges udtrykket – »at det er godt nok«, for det er ikke godt nok, hvis man kun kan sige, at det er godt nok. Det skal være meget bedre.

Det ændrer ikke ved, at jeg kan sige, at vores opfattelse af, hvilke metoder der skal til, ikke er den samme. Jeg synes da også, folkeskolen kan blive bedre, men jeg er meget uenig i specielt De Konservervatives opfattelse af metoderne. Metoden med disciplin, karakterer og sådan noget til at bekæmpe, at 10 pct. af lærerne er udsat for vold – jeg kan ikke se sammenhængen. Jeg synes da heller ikke, at det er acceptabelt, overhovedet ikke – og som hr. Frank Dalgaard også siger, foregår det jo altså heller ikke alle steder. Men at metoden til at løse problemet skulle være mere disciplin – hvordan, hvordan?

I hr. Erhard Jakobsens tid var disciplin ikke et problem i skolen – det var det jo i det hele taget ikke i samfundet; det var et helt andet samfund dengang – og derfor blev man altså sat til at lære noget, og der var nogle, der kunne, og de havde nok glæde af det; der var nogle, der ikke kunne, og de havde søreme ikke glæde af det. Jeg tror, der var mange, der led meget – og jeg ved det – i datidens folkeskole.

Med hensyn til, hvor man svigter, vil jeg gerne sige, for at der ikke skal være nogen som helst tvivl om det, at læreren har et klart ansvar, og er der lærere, der ikke lever op til deres forpligtelser, må man da skride ind – selvfølgelig må man det. Og hvis der er ledere, der ikke lever op til deres forpligtelse som ledere, så må man da skride ind, og det er skolebestyrelsen – det må man da gøre. Det er derfor, de er sat til at

være ledere. Så det dér med at tillægge os det synspunkt, at der ikke er nogen, der har ansvar og sådan noget, vil vi overhovedet ikke være med til. Jeg mener i høj grad, ansvaret skal placeres, hvis der er noget, der svigter, fordi det er så vigtig en opgave at tage vare på børnene, og derfor er der et klart ansvar hos lærerne og i høj grad hos lederen. Dér er jeg 100 pct. enig med hr. Erhard Jakobsen i, at det, at lederne kan pålægges et ansvar og kan leve op til et ansvar, er helt afgørende. Jeg mener også, at vi har haft en periode med skoleledere, som ikke var ledere, og det var uacceptabelt, for så var der ingen, man kunne gøre ansvaret gældende over for.

Annette Just (FP):

Nu har vi jo fået et synligt og hørligt bevis på, at den stråttekte ikke var så ringe endda, for både hr. Aage Frandsen og hr. Erhard Jakobsen og undervisningsministeren har altså gået i en af de dér skoler, hvor man lærte god disciplin, hvor man lærte de grundlæggende ting, nemlig regning – dengang var det regning – læsning og skrivning, og hvor man lærte at stave ordentligt, og det er jo ikke gået de tre herrer så ringe endda, kan man vist godt sige.

Men vi skal ikke stå her og tale om, at vi skal tilbage til den tid, hvor vi fik 18 timers ugentlig undervisning og kun havde tid til at få de fundamentale færdigheder, nemlig at lære at læse og skrive og noget matematik. Men det, vi skal sikre os, og hvad der for Fremskridtspartiet er utrolig vigtigt, er, at vi ikke glemmer også at give de tre færdigheder. De skal også være med, for det er fundamentet for at kunne lære videre.

Og så skal vi huske én ting med hensyn til eleverne: Det er ikke Folketingets, det er ikke kommunernes, det er ikke skolens, det er forældrenes børn, som bliver sat ind i skolen. Det er forældrene, der giver ansvaret for indlæringen over til folkeskolen. Det er det problem, vi står med. Det er den tillid, forældrene giver skolen, som vi skal sørge for at der er en lovgivning der kan leve op til. Hvad er det, forældre tror om deres børn? Jeg kender ikke én forælder, hverken mor eller far, der ikke mener, at deres barn har nogle fuldstændig geniale evner på et eller andet felt. Nyttet det så noget, at vi laver en folkeskole, der siger, at alle børn skal være ens på en eller anden måde og skal lære det samme? Nej, selvfølgelig nytter det ikke noget, for børn har såmænd en lige så fantastisk evne til at være forskellige, som vi har herinde i Folketinget.

Det, som Fremskridtspartiet mener, er, at hvert barn skal lære det optimale af, hvad det evner. Når man så har – om jeg så må sige – de grundregler, at man skal have det fundamentale, læsning, skrivning og regning i orden, og man skal lære optimalt af, hvad man kan klare, så tror jeg på, at man med dygtige lærere kan få et indhold i skolens forløb, således at man har lyst til at læse videre eller arbejde videre dér, hvor man har sine evner.

Sagt på en anden måde, mener jeg, at det burde være hele Folketingets og i øvrigt hele Danmarks største ønske, at de danske børn bliver de bedste efter de evner, de nu hver især har. Vi skal ikke være tilfredse med resultatet af fine målinger, der bliver lavet i fine bøger, hvor vi sammenligner os med alle mulige andre lande, og som viser, at vi nu er ved at være oppe på sådan noget middelmådigt, når eleverne når til 7.-8. klasse – de skal være de bedste. Jeg forstod også på ministeren, at han i virkeligheden ønskede at nå frem til, at vores børn bør være blandt de bedste, og jeg vil gerne takke ministeren for i sin indledning netop at sige, at vi skal gøre en indsats for, at intet ringere end det bedste kan accepteres, og det er også den ånd, hvori folkeskolereformen blev lavet. Derfor var jeg også glad for at høre ministerens besvarelse af, at der nu bliver gjort den ekstra indsats for, at vi får læsningen i højsædet og dernæst stavningen, for det er jo den måde, det hænger sammen på – og så selvfølgelig også matematikken.

Men hvor er det, noget går galt? Det er jo ikke eleverne, og jeg mener såmænd heller ikke, at det er forældrene, for jeg tror, forældrenes ambitionsniveau er rigeligt højt i forvejen. Nej, det er – sagt med et eller andet pædagogisk udtryk – incitamentet til, at børnene gider læse mere. Det er at få lærerne så gode, at de kan lære fra sig, så vi ikke oplever, at børn kommer hjem og siger: Ih, hvor var det kedeligt. Hvis man havde hr. Anders Mølgaard i undervisning i dansk, er jeg sikker på, det ikke ville være særlig kedeligt. Ellers garanterer jeg for, at jeg nok i min skoletid skulle have provokeret ham til ikke at blive ved med at være kedelig.

Men der er jo noget galt i den måde, vi har uddannet vores lærere på. Hvis man virkelig tror, at man kan lære en lærer at kunne undervise lige godt i 16 fag, så er der nogle, der er mere naive, end politiet tillader selv her i Danmark. Derfor glæder jeg mig til, at ministeren på et tidspunkt kommer med et udspil om, hvordan vi kan forbedre læreruddannelsen, og jeg har

forstået på bl.a., hvad Venstre og De Konservative har sagt, at man nu vil prøve at arbejde henimod at komme med et udspil til, hvordan vi kan gøre det, og hvordan vi eventuelt kan bruge andre faggrupper. Hvem siger i øvrigt, at man skal være uddannet pædagog for at undervise i en 9. klasse, hvis man i stedet kunne finde en mand, der var interesseret i sit fag? Det synes jeg i virkeligheden ville være allerbedst.

For at kunne undervise unge mennesker i folkeskolen i dag – og for dens sags skyld resten af vejen – skal man jo være på forkant, man skal vide mere, end der umiddelbart bliver orienteret om i den første, den bedste tv-avis. Man skal vide, hvordan edb-systemerne virker, man skal vide, hvordan man bruger de hjælpemidler, som vi for mange år siden har besluttet skulle stilles ud på skolerne, og jeg tænker selvfølgelig bl.a. her på edb-undervisningen eller rettere sagt brugen af edb, for det er jo stadig sådan, at der er skoler i kongeriget Danmark, som taler om, at man skal have edb-undervisning, mens det, der ville være relevant, var at se på, hvordan vi bruger det lige fra 1. klasse osv., for derigennem lærer man også både at læse og stave, og man kan såmænd også lære matematik.

Så det, jeg i virkeligheden har talt om, er den store udfordring, der er til lærerstanden, herunder også lederne. Jeg er ganske enig i, hvad der er blevet sagt, at ledere ikke blot skal være bogholdere, ikke blot skal være prygelknaber for kommunalbestyrelserne, men skal være dem, der inspirerer lærerne til at lave et godt stykke arbejde. Og så skal der være kvalitet i folkeskolen. Vi skal ikke acceptere, at man blot lærer det, man har lært igennem de sidste 10 år.

Med disse ord vil jeg sige tak for, at man har startet denne debat. Jeg håber, vi kan få noget konstruktivt ud af det.

Dorit Myltoft (RV):

Folkeskoleloven trådte i kraft i august i år, og der er vel ingen, der forestiller sig, at der allere-de skulle foreligge målbare resultater.

Men jeg vil gerne takke V og K for at have rejst forespørgselsdebatten. Vi har et nyvalgt Folketing og en ny regering, og der er således grund til, at partierne bag folkeskoleloven tager en debat om folkeskolen og intentionerne i loven. Den blev trods alt ikke til over én nat, men var resultatet af næsten 2 års forhandlinger og et stort udviklingsprogram.

Jeg vil også gerne takke ministeren for redegørelsen og især fremhæve den del, der handler

om det så elementære område læsning. Som andre lærere har også jeg lært små, videbegærlige børn at læse teksten »en so i en sø«, vel vidende at det nok ikke var noget, de små ville opleve ved selvsyn. Og hvis det endelig skulle ske, måtte man bede til, at de havde åndsnaerværelse nok til at alarmere soens ejer eller et redningskorps i stedet for at få en aha-oplevelse i retning af, at det havde de læst om i deres læsebog.

Læsning er jo netop ikke kun en teknik, der skal indlæres, hvis man vil undgå funktionel analfabetisme. Læsehastighed i sig selv er ikke et fyldestgørende mål, og styrken i den nye folkeskolelov er bl.a., at den fremhæver et alsidigt læsebegreb.

Jeg vil også pege på andre områder i folkeskoleloven, som skulle give det kvalitetsløft, forligspartierne lagde vægt på, på de elementære områder, hvor danske skoleelever har brug for viden og kunnen for at kunne udnytte den teknologi, der er til rådighed i vort samfund. Det siges, at de to opfindelser, som har revolutioneret hverdagslivet mest i dette århundrede, er morsesystemet og benzintmotoren, som dels har medført en enorm nyhedsindustri, dels et trafik- og transportsystem af vældige dimensioner. Det er umuligt at forestille sig, hvilke fremtidige opfindelser der vil medføre tilsvarende voldsomme samfundsendringer.

Med dette in mente bliver det vigtigt at følge udviklingen af det nye fag natur og teknik, der blev indført med den nye folkeskolelov, og med hensyn til at fremskaffe en så stor informationsmængde som muligt vil skolebibliotekerne fremover spille en særlig rolle. Også dette fik vi med i loven. En mængde informationer gør os ikke nødvendigvis klogere, men at skaffe sig relevant viden bliver mere og mere elementær kunnen, og derfor skal det med.

Begrebet dansk kultur fik en fremtrædende plads i lovens formålsparagraf og spiller som sådan en stor rolle i skolens samlede virksomhed. Men skolen ligger jo ikke på en øde ø, og netop vekselvirkningen med det omgivende samfund kan bl.a. udmøntes i praksis med skolen som lokalt kulturcenter.

Endelig vil jeg fremhæve som noget overordentlig konstruktivt, at der i forbindelse med vedtagelsen af folkeskoleloven blev iværksat et omfattende læseplanarbejde. Resultatet af dette kæmpemæssige arbejde skyldes utrolig mange engagerede menneskers indsats rundt om i landet, og den bog, der blev udgivet, er nu sendt ud til samtlige lærere og samtlige skoler. Alle

forældre har fået tilsendt oplysningsmateriale om den nye folkeskolelov, og dertil kommer konsulentbistand og midler til lærernes efteruddannelse. Jeg synes, at vi fra Folketingets og regeringens side har gjort, hvad der kunne gøres for at søsætte loven bedst muligt.

Det Radikale Venstre står helhjertet bag folkeskoleloven, som den foreligger. Det er et helt grundlæggende synspunkt, at alle børn skal møde udfordringer og krav om indlæring, som er tilpasset deres forudsætninger. Vi anser loven for at være et godt grundlag for det ønske, der ligger bag fremsættelsen af forespørgslen, nemlig at forbedre undervisning, indlæring og arbejdsvaner i folkeskolen.

Bruno Jerup (EL):

Det har været interessant at høre, hvordan forskellige talere har opregnet deres historie og deres skolelærdom, hvad de har haft glæde af, og hvad de synes man stadig kan bruge.

Der har været sagt mange ting om kvalitet, om at vi skal have mere uddannelse af lærerne, at de skal blive bedre, og at vi skal have mere edb; en masse gode forslag. Men det undrer mig, at de, der har stillet forespørgslen – altså hr. Frank Dahlggaard og hr. Anders Mølgaard – ikke kommer med et konkret beslutningsforslag om, hvad der skal gøres, ud over at pålægge forældrene moralske påbud om, at de skal opføre sig på en anden måde, end de plejer at gøre. Og så har man muligvis nogle ideer om, at hvis vi alle sammen står her og holder snakkemik en times tid, kommer der nok noget ud af det.

Jeg synes sådan set, det var rimeligt, hvis man kom med et forslag til, hvad der skulle gøres. Det er jo ikke så lang tid siden, at man har vedtaget folkeskoleloven, så hvis man mener, der er noget, der ikke er i orden, er det vel rimeligt, at man kommer med forslag til, hvad der skal laves om. Jeg kan da godt nævne nogle problemer, som jeg synes, man allerede kan tage op på grundlag af henvendelser fra både folkeskolelærerne, skolerne og eleverne.

Der er bl.a. problemer med efteruddannelsesmulighederne, som er nødvendige, for at lærerne skal kunne opfylde kravene i fagrækken. Man har indført et nyt fag, der hedder natur og teknik, og man forventer, at edb skal indgå i arbejdet i alle fag. Det er imidlertid en kendsgerning, at mange lærere ikke vil kunne opfylde det krav, og så er det da rimeligt at sige, at der skal afsættes ekstra ressourcer til efteruddannelse.

Der er også problemer med nedslidning af

skolerne. Jeg betragter skolerne, miljøet og undervisningen som et hele, en helhed. Man kan ikke skille de enkelte dele ud og sige, at det bare drejer sig om, at der er tilstrækkelig disciplin. Miljøet og stemningen udgør en helhed, som både er præget af lærernes opfattelse, bygningerne og de faciliteter, der er til rådighed, så derfor bør man også gøre noget ved det.

Klassekvotienterne er også for store, og her mener jeg, at der måske skulle ske en reel ændring af folkeskoleloven, som jo giver mulighed for op til 30 elever i klasserne. Jeg synes, man burde overveje, om det er en fornuftig øvre grænse, for de fleste klasselokaler er jo ikke beregnet til det. Mange skoler er bygget med henblik på at skulle rumme et meget lavere elevtal end i dag, og det vil sige, at man presser en masse elever ind i klasserne, så de ikke kan være der, får meget lidt luft og sidder meget tæt.

Som jeg sagde før, er ambitionerne på edb-området meget store, og det synes jeg er fornuftigt. Men spørgsmålet er, om man rent faktisk har en plan for, hvordan de kan blive omsat i praksis.

Hvis man har hørt de forskellige ordførertaler, kan man i hvert fald genkende de ting, jeg har nævnt her, og alle har såmænd også været inde på, at det burde der gøres noget ved. Men der er jo ikke nogen, der har stillet nogen forslag, og derfor har jeg ikke tænkt mig at lade Tinget dø i synden. Jeg vil stille dette:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget konstaterer, at mange folkeskoler ikke har de nødvendige muligheder for at omsætte folkeskolelovens intentioner, pålægges undervisningsministeren at tage initiativer, der kan sikre

- at lærernes efteruddannelsesmuligheder forbedres, så folkeskolelovens samlede fagrække kan omsættes i praksis, og så specielle problemer med to- og flersprogede elever kan tackles,
- at der tilføres ressourcer til forbedring af skolemiljøet, så der sker en genopretning af mange års nedslidning, og enhver skole bliver til et behageligt værested for eleverne,
- at der skabes muligheder for en nedsættelse af klassekvotienterne, og
- at alle skoler får moderne arbejdsredskaber herunder tidssvarende edb-udstyr.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 15).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i de videre forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Så har vi igen fået en dagsorden fra Enhedslistens side, som vil få pengene til at strømme hurtigere ud af statskassen. Der er jo som sædvanlig ingen forslag til, hvor pengene skal komme fra, de skal bare komme, og så interesserer det mindre, hvor de kommer fra.

Hr. Bruno Jerup spurgte, hvordan man kan aktivere forældrene. Forældrene lever måske ikke op til deres ansvar, og derfor er børnene, som de nu engang er, og hvad kan vi gøre ved det? Har man nogle forslag? Der er da mange muligheder. Jeg har ikke tænkt mig at komme med konkrete forslag, men det første punkt må da være at udsende et signal her fra Folketinget om, at børnenes opdragelse er forældrenes ansvar. Her synes jeg, det er tankevækkende, interessant og positivt, at vi i dag kan høre både Socialdemokratiets og SF's repræsentant sige: Ja, selvfølgelig er børnene forældrenes ansvar. Det tror jeg ikke man kunne have hørt for 10 år siden; men sådan ændrer tingene sig altså i borgerlig retning, og det må jeg smile højt og stolt over. Det er en god ting.

Men hvad kan vi så gøre for at få forældrene til at leve op til det? Ah jo, hvis man rammer dem på stoltheden eller på pengepungen, kunne det være, det hjalp lidt. Eller hvis man allerede fra starten, når forældrene satte deres små børn i vuggestuer, børnehaver og fritidshjem og skulle betale den beskedne sum for det hver måned, trykte følgende to linjer på girokortet: Husk at ansvaret for barnets opdragelse er dit og dit alene! Det er et konkret forslag, som er rettet mod både faderen og moderen, og hvis de ikke lever op til det, kan de ikke forvente, at barnet kan blive i den pågældende skole eller klasse. De få skal nemlig ikke have lov til at ødelægge det for de mange.

Jeg siger ikke, at jeg vil fremsætte det her som et lovforslag; men når vi nu efterlyser nogle forslag, var det da en vej frem og et signal om, at børnenes opdragelse og deres indpasning i det sociale miljø er forældrenes opgave.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil ikke tage stilling til hr. Frank Dahlgaards sidste forslag om, at vi skal have en sådan moralsk oprustning på hvert eneste girokort; men jeg vil godt svare hr. Bruno Jerup, som sagde, at det er dog fantastisk, at nu kommer alle ordførerne bag folkeskolereformen pludselig frem og siger, at vi skal have edb-systemet til at virke, og at der skal edb ind i de enkelte fag.

Jeg vil godt gøre hr. Bruno Jerup opmærksom på, at allerede i begyndelsen af 1980'erne blev der givet mulighed for, at edb kunne bruges i enkeltfagene. På den tid sad jeg i en kommunalbestyrelse, og da kæmpede vi hårdt for, at der skulle ske efteruddannelse af alle lærere og ikke kun af faglærerne i faget edb. Alle lærere skulle kunne bruge edb-systemerne i undervisningen, fordi bl.a. jeg mente, at det var fremtidens løsen. Men det gav problemer i kommunerne, fordi man pludselig skulle tvinge lærerne til at gå på kurser.

Og så må vi altså også tage bladet fra munden og sige rent ud, at nogle lærere er mere motiveret for at bruge den nymodens teknik end andre, og nogle tror, at bare de kan stille sig bag et kateder og slå pegepinden ned i katederet, fungerer det hele. Sådan er det altså ikke, og derfor er jeg meget opmærksom på, at vi skal lave lærernes uddannelse om. Det er lærerne, der er for dårlige, det er hverken eleverne eller forældrene.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Fru Annette Just har selvfølgelig ret. Det er rigtigt, at nogle lærere er klart dårligere til det her end andre, og der er også nogle, der ikke har lyst til at lære det. Sådan er det jo tit: Folk har lært noget én gang og har måske ikke særlig megen lyst til at ændre på tingene. Men så er det vores pligt at komme med nogle bud på, hvordan man kan sikre den efteruddannelse, der fører til, at alle kan undervise i edb.

Med hensyn til, at skolerne har mulighed for det og har haft muligheden i mange år, er realiteten jo, at der på mange skoler ikke er ordentligt edb-udstyr til rådighed. Man har en eller anden gammel maskine stående i hjørnet et eller andet sted, og man ved måske dårligt nok, hvordan man skal tænde den.

Jeg synes, vi er nødt til at omsætte de love, vi laver herinde, til virkelighed. Der blev sagt, at det koster penge, men jeg kunne sådan set bare

spørge undervisningsministeren, hvad han mener det vil koste. Det må jo være det, det handler om. Man har lavet en folkeskolelov, og hvis ikke den skal omsættes til virkelighed, hvorfor i alverden vedtager man den så? Man har også lavet en lov, som vi skal tale om senere, og som går ud på, at de bosniske flygtninge skal have mulighed for at deltage i undervisningen. Er det så ikke rimeligt, at man også snakker lidt om, hvordan skolerne kan klare problemet med to- og flersprogede elever? Jeg synes, det må være rimeligt, at når man laver love, anviser man også, at de skal omsættes på den og den måde. Det kan ikke være sådan, at man bare skal have en hensigtslov, der kører i mange år.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Det er hr. Frank Dahlgaards bemærkning, der får mig herop.

Jeg ved godt, at hr. Frank Dahlgaard mener, at børn, der ikke fungerer i folkeskolen, bare skal smides ud. For det første må hr. Frank Dahlgaard vide, at det rent faktisk sker allerede i dag i langt større omfang, end man måske går og tror, og samtidig synes jeg også, det er et problem. For hvor smides de hen? Jeg vil godt spørge hr. Frank Dahlgaard, om det ikke bliver betydelig dyrere, hvis disse børn lander på et behandlingshjem.

Og så til fru Annette Just: Jeg synes, det er lidt groft, at lærerne skal skældes ud på denne måde over én kam, og jeg synes også, fru Annette Just skal være opmærksom på, at vi rent faktisk har fået gennemført en ny læreruddannelse i løbet af ganske få år. Når den uddannelse begynder at levere lærere, kan vi begynde at kigge på, hvilke ting der på det tidspunkt skal laves om.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg absolut ikke skar alle lærere over én kam. Det ligger mig utrolig fjernt at tage en gruppe mennesker og skære dem alle over én kam, og det er faktisk lige det modsatte, Fremskridtspartiet står for. Vi står for individualisme, og gud være lovet findes der også individualister blandt folkeskolelærerne.

Men det er hr. Bruno Jerup, der får mig herop igen med sin påstand om, at der i mange skoler står et gammelt, ubrugeligt edb-anlæg henne i hjørnet, og at ingen kan bruge det til noget som helst. Det har hr. Bruno Jerup såmænd fuld-

stændig ret i, men problemet er, at på daværende tidspunkt bestod kommunalbestyrelserne af gamle mænd – så kan jeg slå dem over én kam – som ikke var forudseende nok til at se, at edb var én af vejene frem.

Jeg tror og håber på, at der er flere, der kan se det nu, og at de får flertal. Der er i øvrigt også kommet nye kræfter i kommunalbestyrelserne, så det bliver forhåbentlig en saga blot, at der bare står et enkelt, gammelt anlæg. Det er en kommunal opgave, og jeg tror, at kommunerne nu vil tage ansvaret alvorligt.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Fru Anne Baastrup stillede mig et direkte spørgsmål: Hvor skal man smide de urolige elever hen – jeg tror, det blev formuleret noget i den retning – når de ikke skal være i klassen? Og jeg må sige, at jeg synes ikke, man skal smide nogen som helst nogen steder hen.

Men udgangspunktet i de tilfælde er, at en elev i længere tid har udvist en adfærd, som gør, at der simpelt hen ikke kan undervises i klassen på grund af uro. Her henviser jeg igen til Danmarks Lærerforenings undersøgelse, som viser, at 10 pct. af folkeskolelærerne har været udsat for vold inden for det sidste år. Hvordan tror man egentlig at indlæringsmulighederne er i de klasser, hvor det er tilfældet? Man lærer ikke ret meget! Og det er bl.a. sådanne elever, man må fjerne – ikke for at straffe dem, men fordi der er nogle klassekammerater, der skal have mulighed for at lære noget.

Og hvis det er større elever, hvor kan man så anbringe dem? Jo, der er vel efterskoler, højskoler og produktionsskoler. Når der er tale om mindre elever, bliver jeg egentlig svar skyldig, men det problem må vi drøfte. For hvad er alternativet? Er det, at små klasseterrorister kan ødelægge det for de mange? Kan vi acceptere det?

Jeg ved godt, at tingene fungerer fint på en del folkeskoler, som slet ikke kan genkende noget i denne diskussion; men jeg ved også, at det er helt forfærdeligt på andre skoler. Denne store spredning er i sig selv et problem, som jeg har lyst til at stille spørgsmål om og samtidig få ministeren til at kommentere – denne store spredning med hensyn til trivselen og indlæringsmulighederne på de forskellige skoler.

Erhard Jakobsen (CD):

Mit indlæg bliver kun kort, for jeg har haft lej-

lighed til at fremkomme med nogle synspunkter under korté bemærkninger.

Jeg vil gerne sige, at jeg synes, hr. Frank Dahlggaard fortjener megen anerkendelse for at have rejst spørgsmålet her i dag, og jeg kan sige, at jeg kunne have gjort akkurat det samme for 10-12 år siden. Da var der nemlig nøjagtig den samme grund til at gøre det som i dag, der var nøjagtig den samme kritik fremme. Når jeg ikke gjorde det, var det, fordi mit parti var med i regeringen dengang, og så ville det ikke have været passende at gøre det.

Men denne diskussion kan vi ikke få for tit. Vi skal blive ved og ved med at gøre opmærksom på, at vi ønsker disse fundamentale ting trukket frem som det vigtigste led i undervisningen.

Hvis ikke hr. Frank Dahlggaard har opnået andet, har han i hvert fald opnået, at undervisningsministeren er kommet med en – synes jeg – meget tilfredsstillende erklæring om, at det også er ministerens linje, at disse ting skal sættes i højsædet. Man må først sætte ind på at reparere, før man tager fat på de andre ting, og jeg er sikker på, at hr. Frank Dahlggaard er enig med mig og andre i, at undervisningsministeren naturligvis skal have mulighed for at sikre, at der også kan læres mange andre ting i folkeskolen. Alt, hvad der kan gøre folkeskolen spændende og gøre den egnet til at føre livet videre, er velkomment; men disse færdigheder er de fundamentale.

Jeg må igen sige med den gamle mands erfaring: Jeg glemmer aldrig, hvad det betød for mig, da jeg engang var gået på folkebiblioteket for at låne bøger, men det ikke rigtig kunne lade sig gøre, fordi man kun havde bøger for gamle mennesker, at læreren tog mig med hjem og stillede mig over for sit bibliotek, så jeg kunne læse. Det satte meget i gang i mig, og jeg blev da også til noget efterhånden.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg har allerede tilkendegivet mine synspunkter, men skal alligevel benytte lejligheden, inden ordføreren for forespørgerne samler tingene i debatten op, til at komme med nogle enkelte kommentarer.

Jeg glæder mig over, at den kreds af forligspartier, som deltager i debatten, står sammen om den folkeskolelov, som er trådt i kraft i dette skoleår. Jeg mener også, at når det gælder om, at skolen skal blive endnu bedre til at løse sin opgave gennem en række af de målsætninger, som er indeholdt i den nye folkeskolelov, er det no-

get, vi står ved, og som vi tror på. Nu skal det bare have tid til at virke.

Nogle ordførere har udtrykt forundring over, at et parti uden for forligskredsen har stillet denne forespørgsel sammen med et andet parti, og det kan man selvfølgelig godt undre sig over. Men da det tema, som er på dagsordenen, er et tema, vi alle sammen beskæftiger os med og i øvrigt – som en anden ordfører sagde – har brugt adskillige timer, dage, uger og måneder på at diskutere, er der intet i vejen for, at vi tager endnu en runde her i Tinget. Det er jo rigtigt, som det blev sagt af hr. Hans Peter Baadsgaard, at der er vel ingen, der ikke ønsker at skabe en god skole for vore børn og vore unge. Det gælder partierne – det kan vi jo høre i dag – det gælder forældrene og lærerne, og børnene ønsker det også. Så der er ikke noget alarmerende i, at et parti uden for forligskredsen ikke alene helt naturligt deltager i denne debat, men også tager initiativ til den.

Men når det er sagt, er jeg også nødt til at sige, at den tale, som fru Lene Espersen holdt på Det Konservative Folkepartis vegne, gav et fortegnet og nærmest uretfærdigt billede af den folkeskole, som jeg kender, og som jeg tror de fleste møder. Det siger jeg ingenlunde for at bagatellisere de problemer, der også er i skolen, for dem erkender jeg, og vi kan alle sammen nemt finde eksempler på dem; men jeg advarer imod, at man lancerer dem som skolens samlede problem. Ikke mindst med hensyn til de seneste år, hvor vi har fået masser af positive tilbagemeldinger fra forsøgs- og udviklingsarbejderne og fra mange ture rundt omkring i skoleverdenen, er det min erfaring, at der er rigtig meget godt at sige om skolen.

Jeg nærer helt det samme ønske som forespørgerne, nemlig at vi kan fastholde og styrke fagniveauet i skolen. Når vi taler om de grundlæggende kundskaber og færdigheder, som er bragt frem her, er det selvfølgelig vigtigt, at vi giver hvert eneste barn de bedst mulige betingelser for at kunne beherske de nødvendige redskaber: at kunne læse, at kunne skrive og at kunne regning og matematik. Det er også grunden til, at vi i tilslutning til lanceringen af den nye folkeskolelov specielt har sat fokus på det, der har været så omdiskuteret, nemlig læsningen, og jeg er glad for, at vi på tværs af partierne også i dag kan konstatere, at vi formentlig alle, lige fra det yngste til det ældste medlem af Tinget, dels har gjort de samme erfaringer, dels ved, hvad det betyder for vore børn at få mulig-

hed for at lære at læse. Det er nøglen til at kunne få noget ud af undervisningen i folkeskolen og senere hen, og det er også grunden til, at vi har taget en række initiativer på det seneste.

Men jeg vil også advare imod at fokusere for meget på den internationale undersøgelse og mene, at den tegner et dækkende billede af den danske folkeskole og dens elever. Der findes læseproblemer – det behøver jeg ikke at gøre mere ved – men man skal huske, at i den danske skole har vi tradition for, at vi ved siden af at give faglig viden også giver vore børn muligheder for at fremme andre kvalifikationer, som det er nødvendigt at have med i bagagen i det samfund, hvor de skal virke som unge og som voksne. Det er en indsats over en meget bred front, der er brug for.

Jeg har som sagt opholdt mig specielt ved fru Lene Espersens indlæg, fordi jeg ikke mener, det gav et retfærdigt og rimeligt billede af dagens skole; jeg fik lidt af den samme fornemmelse som hr. Hans Peter Baadsgaard, nemlig at det ville være lettere at drive skolen, hvis der ikke var børn og lærere, og hvis forældrene i øvrigt sørgede for selv at opdrage deres børn. Der er ingen, der ikke skal få mig til at understrege, at børnene er forældrenes, og at det dermed er forældrenes ansvar at opdrage børnene; men det er jo også en kendsgerning, at det ikke er alle, der magter det, og så er skolen en meget nærliggende mulighed. Jeg har da også forstået, at hr. Frank Dahlggaard ikke forestiller sig, at man skulle kunne smide børnene ud af skolen og dermed helt overlade dem til sig selv. Det er skolen, der skal løse opgaven, og det må vi selvfølgelig koncentrere os om. Det kan bl.a. ske gennem en tættere dialog og et tættere samarbejde med forældrene, hvor det også er vigtigt at understrege over for forældrene, at de har et ansvar, at de får talt med deres børn om skolearbejdet og sikrer sig, at hjemmearbejdet også bliver lavet.

Men vi ved jo, at der er hjem og forældre, for hvem det ikke er muligt at give børnene den ballast. Så er det skolens opgave. Og det skal ikke ske ved en udskillelse af børnene, en sortering af børnene; det skal ske ved, at vi tager hånd om dem. Der er intet i vore erfaringer, der tyder på, at vi ikke både kan holde fast i fagligheden og samtidig varetage de mere bløde eller menneskelige forpligtelser, der hører til netop i en folkeskole.

Jeg er blevet opfordret til – ja, indtil flere ting – bl.a. af hr. Anders Mølgaard på et tidspunkt,

forstod jeg, at give en redegørelse for – der blev sagt deling, men jeg vil nok tro, der menes holddannelse, hvordan den virker i skolen. Vi skal selvfølgelig et stykke tid længere frem, før vi kan vurdere, hvad dette element i vores folkeskolelov kommer til at betyde. Det er jeg helt opmærksom på. Det har vi vel en interesse i alle sammen; så det giver jeg gerne et positivt svar på.

Hr. Anders Mølgaard – og også fru Lene Espersen og vist også hr. Frank Dahlggaard – bad mig allerede i sit første indlæg om at igangsætte et udredningsarbejde om lærerrollen, om den professionelle lærer, hvad vi stiller af krav og forventninger, hvad vi kan gøre i forbindelse med lærernes grunduddannelse, efteruddannelse osv. Og det gør jeg gerne. Jeg kan oven i købet tilføje, som jeg vist fik sagt det i mit indledende indlæg, at det er et område, vi allerede er meget opmærksomme på i Undervisningsministeriet. Jeg har faktisk også ved forskellige lejligheder i det sidste halve års tid sagt, at vi må sætte fokus på lærerrollen overalt i vores uddannelsessystem, for læreren spiller en central rolle overalt, og med stadig mere uddannelse på alle niveauer og for alle aldersgrupper tror jeg, det er vigtigt, at vi er opmærksomme på den side af sagen.

Jeg kan sige, at kort tid efter at vi gennemførte den nye folkeskolelov, skrev jeg til alle landets seminarier og bad om deres bud på, hvor vi skal ændre og forbedre læreruddannelsen for at kunne leve op til den nye folkeskolelovs krav. Alle seminarier har svaret og givet deres bud på det. Materialet er i øjeblikket under behandling i Seminarierådet, og jeg venter en tilbagemelding derfra. Og det kan jo netop udmærket indgå i det udredningsarbejde, som jeg her er blevet opfordret til at sætte i gang.

Jeg vil sige til Enhedslistens repræsentant, at vi også ved, at hele efteruddannelsessiden har fået en meget høj prioritet. Der er jo netop i forbindelse med folkeskoleforliget direkte afsat ekstra statslige midler til at sikre en bedre efteruddannelse, og der er i den forbindelse sat midler af til det, som mange her har understreget som væsentligt, nemlig at give skolelederne de bedst mulige forudsætninger for at løse deres opgave. Næsten 3.000 skoleledere har her i efteråret været under et særligt uddannelsesforløb netop for at få de bedst mulige betingelser for at kunne være ledere, være inspiratorer, være vejledere, være støtter over for lærerne på deres skole, og jeg har det samme håb, som mange har

givet udtryk for her, at lederen i mindre grad skal være administrator, men kan være den pædagogiske igangsætter, inspirator i et samarbejde med lærerkorpset. Så jeg svarer positivt på opfordringen.

Det har også været bragt ind i billedet, om vi skal give plads til andre lærergrupper i folkeskolen. Det giver lovgivningen, som den er i dag, allerede mulighed for. Jeg vil nu sige som min opfattelse, at så længe vi har en læreruddannelse, som har det særlige formål at uddanne lærere til folkeskolen og også på et højt og kvalificeret niveau, er det selvfølgelig meningen, at det er dem, der skal undervise i folkeskolen. Men det udelukker ikke, at der er andre, der kan være med til at løse opgaven, og det er nævnt i den senere tid og også i dag, at man kunne forestille sig, at bachelors kunne komme til at spille en rolle som lærere i folkeskolen. Jeg har sagt det før og gentager det, jeg har lovet partierne, nemlig at det tager vi en drøftelse om i forbindelse med den samlede drøftelse, vi skal have af bachelorreformen, bachelorordningen, af førsteårsprøver, osv., osv. Der får vi lejlighed til at drøfte det.

Jeg er på forhånd reserveret med hensyn til blot at lukke op for bachelors til folkeskolen, så længe vi har en kvalificeret læreruddannelse, hvor de pågældende kan løse skolens opgave tilfredsstillende. Om vi kan fastholde enhedslæreruddannelsen i al fremtid, vil jeg ikke stå og garantere, men jeg mener, den indtil dette øjeblik har bestået sin prøve. Det betyder ikke, at der ikke er områder, hvor vi skal opruste, hvis jeg må bruge det udtryk. Det tror jeg – eller det ved jeg der er. Det lægger vi også op til.

Men der er mange kvaliteter ved den uddannelse, og jeg minder om, at klasselærerprincippet, som er et bærende princip i dansk folkeskolelovgivning, en meget lang tradition, er noget, som hvert eneste land, der interesserer sig for dansk grundskole, misunder os. Det kunne betyde, at klasselærerprincippet, som jeg ser det – og det er vel sådan en lidt lægmandsbetragtning på dette tidspunkt, men det har man vel også lov til – kunne lide skade og ikke ville kunne fastholdes, hvis vi åbner for en alt for stor kreds af andre uddannelser til folkeskolen. Men så længe vi er enige om, at det gælder om at sikre kvaliteten, bliver vi nok også enige om det andet.

Så vil jeg om det forslag til motiveret dagsorden, som er stillet, sige, at skulle den vedtages, så bevæger vi os jo ind på områder, som ligger i

et andet regi, nemlig som en kommunal forpligtelse. Det forholder sig jo sådan, at i den centrale folkeskole, vi har besluttet os for, er det kommunerne, der har det finansielle ansvar. Da vi gennemførte folkeskolelovgivningen, gjorde vi jo regnskabet op, og i den udstrækning, vi fra Folketingets side pålagde kommunerne øgede udgifter, blev de udlignet under de pågældende forhandlinger med kommunerne, også kaldet DUT-forhandlingerne. Derfor kan regeringen ikke stemme for den dagsorden, som er foreslået.

Det får mig for øvrigt til at sige til hr. Aage Frandsen, som stillede spørgsmålet, om det var rigtigt, at kommunerne var stillet over for at skulle spare op imod en milliard kroner, og at det ville få indvirkning på dette område. Nej, dette indgår ikke i nogen aftale med kommunerne. I det, der er indgået aftale med kommunerne om, det man kalder DUT-aftalerne, som blev refereret – for nu at bruge udtrykket igen, det er et frygteligt udtryk – ligger der det, at kommunerne på alle områder, også på folkeskolens, skal tilpasse udgiftsniveauet til de faktiske forhold. Og det har man omsat på den måde – og det synes jeg i og for sig er meget naturligt – at hvis der er et faldende elevtal, også et faldende elevtal i klasser, hvor det er dyrere at gennemføre undervisningen, så må man tilpasse sit omkostningsniveau. Men der er ikke mellem staten og kommunerne aftalt noget som helst beløb og altså ikke angivet nogen besparelse. Derfor er de beløb, der af staten er til stillet til rådighed under kompensationsforhandlingerne, til rådighed i kommunerne til at anvende til folkeskoleformål.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg skal først meddele, at vi ikke i Socialdemokratiet kan stemme for den dagsorden, der er foreslået. Den er delvis overflødig for enkelte punkters vedkommende – det er der givet udmærkede svar på – men for andre punkters vedkommende griber den jo ind i kommunale forhold, som jeg mener vi skal undlade at gribe ind i.

Når jeg nu har ordet, vil jeg også gerne her give udtryk for glæde over at kunne konstatere, at der fortsat er bred opbakning bag den folkeskolelov, vi har vedtaget. Der har ikke været nogen angreb på folkeskoleloven eller alvorlig kritik af folkeskoleloven, heller ikke fra partier, der ikke har deltaget i forliget, og det synes jeg er

glædeligt at kunne konstatere i slutningen af en debat som den i dag.

Jeg vil gerne kvittere for undervisningsministerens bemærkning og tilsagn om at tage fat på et udredningsarbejde, hvad angår lærerrollen – og jeg forstod det sådan, at det var lærerrollen bredt taget – for at give lærerne bedst mulige vilkår for at udøve den funktion, de nu er sat til.

Så vil jeg blot til sidst sige til Det Konservative Folkeparti, som peger på nogle problemer i vort samfund, at efter min opfattelse er disse problemer mere knyttet til den sociale udvikling. Vi oplever et samfund, der er blevet mere socialt skævt, og jeg tror nok, jeg må sige, at de problemer, der blev peget på fra De Konservatives side, ikke er problemer, der er skabt af folkeskoleloven eller kan løses af folkeskoleloven. Det er problemer, der skal løses ad social vej. Og der vil vi meget gerne debattere og også bidrage til, at vi gør mere ud af at sikre, at vi ikke får et mere splittet samfund, et socialt splittet samfund end det, vi har i forvejen. Det er de mennesker, som bliver kørt ud på et sidespor, ikke tjent med, og det er samfundet som helhed ikke tjent med. Det er en helt anden debat, som jeg synes hører hjemme på et andet tidspunkt. På den måde vil jeg godt diskutere det, men jeg synes ikke det er relevant i forhold til folkeskoleloven.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg synes godt, at vi kan konkludere af debatten, at folkeskolen – med ministerens egne ord – kan blive endnu bedre, og jeg er derfor også ked af, at førstedelen af min tale, som omhandlede den diciplinmangel, der er i folkeskolerne, blev taget som udtryk for en kritik af børnene. De er jo netop de eneste, man ikke skal kritisere, men nok nærmere forældrene, som vi har været inde på det flere gange, og jeg synes, det er tankevækkende, at faktisk alle, der har været heroppe, netop har sagt, at det kræver mere disciplin.

Jeg vil derfor også godt bede ministeren om at svare på de to spørgsmål, jeg stillede ham: Hvad vil ministeren gøre ved problemet omkring arbejdsro i timerne, og finder ministeren det rimeligt, at nogle få urolige hoveder dag ud og dag ind, måned efter måned skal have lov at ødelægge undervisningen for de mange? For hvis jeg forstår ministerens svar rigtigt, har man ikke rigtig nogen løsning på det problem.

Sluttelig vil jeg sige, at vi ikke kan tilslutte os Enhedslistens dagsordensforslag. Jeg synes, at

dagens debat viser, at det ikke drejer sig om at tilføre folkeskolen flere ressourcer, men at det nok nærmere er et spørgsmål om, at vi skal have ændret nogle holdninger på nogle områder.

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

Jeg vil også gerne fra Venstres side takke for en god og seriøs debat, og det glæder mig, og det glæder os i Venstre, at ingen her i Tinget, i hvert fald så vidt jeg har kunnet lytte mig til, har sat spørgsmålstegn ved det påkrævede og det relevante i at sætte fokus og projektorlys på den problematik, som Venstre og De Konservative har ønsket til debat her i dag. Der er åbenbart en fælles bekymring for det faglige niveau, og jeg synes, det er et vigtigt signal, som i dag er sendt fra Folketinget til folkeskolen som helhed og til lærere og forældre, at vi tager problemstillingen alvorligt, og at vi har også tænkt at gøre noget operationelt; vi læner os ikke bare tilbage og siger, at det går nok alt sammen.

Jeg noterer også med glæde og tilfredshed – og det gør vi i Venstre – at ministeren har givet håndslag på og tilsagn om, sådan forstod jeg det, at nogle af de konkrete forslag, vi kom med fra Venstres og også fra De Konservatives side om behovet for at styrke de faglige elementer i læreruddannelsen, skal der nu laves et udredningsarbejde omkring, der kan sikre, at vi får en bedre læreruddannelse i fremtiden med større vægt på de faglige kvalifikationer.

Jeg noterer også med glæde, at ministeren er åben over for at diskutere det hensigtsmæssige – eller mangelen på samme – i enhedslæreruddannelsen, og at ministeren også er åben over for i hvert fald at diskutere bachelors' bedre adgang til folkeskolen.

Så jeg synes alt i alt, i hvert fald set med Venstres briller, at det har været en god og konstruktiv debat, som peger fremad. Det er ikke kun en status, der er også nogle konkrete operationelle ting, og vi har åbenbart fået en positiv tilkendegivelse om, at der vil ske noget fra ministerens side. Så jeg synes, det har været en god, god debat i dag.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg er nødt til at gå op og sige tak til ministeren for tilsagnet om, at vi nu kan få en ordentlig debat, og at vi får et oplæg til forbedring af læreruddannelsen, for det var i virkeligheden det tilsagn, som ministeren kom med.

Ministeren spurgte, om spørgsmålet var, om læreruddannelsen i virkeligheden var god nok. Og dertil må jeg nok sige: Ja, det er vel egentlig konklusionen på det, der er blevet sagt i dag. Den er ikke helt tilfredsstillende; det kan vi godt være enige om. Jeg kan heller ikke forestille mig, at ministeren vil hævde, at nogen lærer kan lære 16 fag lige godt. Jeg prøvede i mit indlæg at sige, at der altså også er forskel på lærere; nogle er interesseret i noget, og andre er interesseret i noget andet. Det synes jeg vi skal værdsætte og så få den bedste lærer til hvert evig eneste fag og prøve på at bruge dem dér, hvor de er dygtige.

Jeg er enig med ministeren i, at det er en god ting, at vi har et klasselærersystem, men det behøver ikke at blive ødelagt, fordi vi får nogle drøngode faglærere, som forstår at inspirere børnene, og som får dem til at gide lære noget. Det er jo det, der er pointen i det hele. Derfor glæder jeg mig til at se, hvordan vi kan få bachelorkvalifikationerne eller det niveau ind, for jeg tror, at de større elever mange gange vil have godt af, at vi ikke kun har lærere, som står med deres pædagogiske flag højt vajende i stedet for at være opslugt af deres faglige kvalifikationer.

Til sidst må jeg for god ordens skyld meddele, at Fremskridtspartiet også stemmer imod den af Enhedslisten foreslåede dagsorden.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

SF er ikke uenig i de principper, som ligger til grund for Enhedslistens dagsordensforslag, men vi vil undlade at stemme for det. Sagen er jo den, at der deri ligger nogle prioriteringer, og det, Enhedslisten omhyggeligt har undgået, er at prioritere lærebogssystemet. Vi har alle sammen oplevet, os der har børn, at se, hvad det er for en type lærebøger, de kommer hjem med. Vi kan se, at de er forældede, lasede og ubrugelige, og at de ikke på nogen måde lever op til de indtryk, som ungerne i øvrigt får i deres fritid. Sagen er den, at vi skal i gang med at renovere vores lærebogssystemer, og det har Enhedslisten ikke prioriteret.

Samtidig er der en diffus prioritering omkring miljøet. SF arbejder på et forslag om arbejdsmiljø, også for skoleelever, daginstitutionsbørn og unge på de videregående uddannelser. Det er for snævert og for ukonkret med det forslag, som Enhedslisten har stillet, så derfor vil vi undlade at stemme for det.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg takker for den varme støtte fra Tinget; jeg kan forstå, at der ikke er almindelig opslutning om vores dagsorden.

Jeg vil lige komme med en enkelt bemærkning til undervisningsministeren og til enkelte af ordførerne, der også har været inde på spørgsmålet om kommunernes selvforvaltning. Enhedslisten har ikke intentioner om at indskrænke kommunernes forvaltning, men der er nogle områder, hvor vi kan se, at der har været en klar nedslidning f.eks. af folkeskolerne igennem de sidste 10 år. Vi mener ikke, der er noget fordækt i eller forkert i, at man, ligesom man har gjort på boligområdet og andre områder, siger, at staten påtager sig et ansvar og laver en aftale med kommunerne om konkrete bevillinger til genopretning af nogle af de skoler, som er mest nedslidt.

Til slut vil jeg sige om fru Anne Baastrups sidste bemærkninger om at lave en egentlig arbejdsmiljølov for skolerne, at det nævnte jeg også i min ordførertale, og det mener jeg er en god idé.

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Jeg skal kort meddele, at Det Radikale Venstre ikke kan støtte dagsordensforslaget fra Enhedslisten, fordi vi mener, der rent faktisk er givet ekstrabevillinger til bl.a. lærernes efteruddannelse og til søsætning af hele folkeskoleudvalget. Desuden hører flere af de nævnte områder under det kommunale ansvar.

Frank Dahlgaard (KF):

Jeg vil takke for en god og saglig debat og vil starte med at sige, at det er da klart, at den danske folkeskole godt kan blive meget værre, end den er. Tager man f.eks. USA, så har man dér – i hvert fald rigtig mange steder – noget, som vi ikke skal have i.

Men den danske folkeskole kan blive rigtig meget bedre, og jeg tror, at en debat som denne – og det vil jeg takke hr. Erhard Jakobsen for – kan være med til at forbedre folkeskolens kvalitet og standard.

Til undervisningsministeren vil jeg sige, at jeg takker for redegørelsen. Jeg noterer med tilfredshed, hvad der er sagt om Læseplanudvalgets arbejde og Folkeskolerådets arbejde, at man næste år sætter fokus på læsning, at der om et par uger udsendes et temahæfte om læsning, og

så er jeg først og fremmest særdeles tilfreds med, at ministeren har givet tilsagn om at sætte et udredningsarbejde i gang omkring lærernes kvalifikationer, professionalismen. Mit spørgsmål er så: Hvornår kan vi regne med, at et sådant udredningsarbejde er færdigt?

Jeg vil mene, som flere ordførere var inde på, at det faktisk er et problem, at vores børn og især de mindre børn i folkeskolen er meget urolige og adfærdsvanskelige, og at man ikke bare kan affærdige det med, at sådan er det altså, og det er vilkårene. Jeg har selv nævnt et lidt outretket eksempel på, hvad der kan gøres; jeg synes ikke, man bare skal fejde det til side. Jeg mener at kunne konstatere, at der bliver flere og flere i den svage del af folkeskolen med hensyn til de basale færdigheder, og jeg må henlede opmærksomheden på, at lærernes forventninger til eleverne måske ikke er, hvad de burde være. Det fremgår faktisk af den undersøgelse, vi alle sammen snakker om, »Den grimme ælling og svanerne«, på side 45, at nok er 3. klasse-elevernes læsefærdighed ikke særlig stor i forhold til, hvad den er i andre lande, men i forhold til lærernes forventninger er den faktisk ganske stor. Jeg må sige, at det må give anledning til nogle overvejelser – det vil jeg bede ministeren om at gøre sig – i retning af, at det jo er klart, at elevernes færdigheder ikke bliver særlig store, hvis lærerne ikke stiller nogle krav og har nogle forventninger til dem, som det er værd at leve op til. Så den undersøgelse vil jeg lige henvise til.

Så har det været nævnt i debatten – jeg tror, det var hr. Aage Frandsen ...

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er megen uro i salen!

Frank Dahlgaard (KF):

Tak – ro i klassen!

Så har det været sagt af, jeg tror, det var hr. Aage Frandsen, at der ikke er noget, der sandsynliggør, at karaktergivning for lavere klassetrin øger læsefærdigheden og andre færdigheder. Det ved jeg såmænd ikke. Den samme undersøgelse fra Danmarks Pædagogiske Institut har faktisk nogle bemærkninger på side 99 om læsefærdighed, og her siges – det nævnte vores ordfører fra Det Konservative Folkeparti også – at Danmark er et af de lande, som bruger karakterer mindst, og vi er altså samtidig et af de lande, som ligger rigtig dårligt med hensyn til læsefærdighed; det er ikke noget bevis, men det er da en vis sandsynliggørelse.

Til undervisningsministeren vil jeg sige, når han siger, at man her har givet – især fra Det Konservative Folkepartis side – et uretfærdigt billede af folkeskolen, at det kan jeg ikke være enig i. Først og fremmest er der vel meget store variationer, men med en betydelig tyngde især i de store byer, af disse problemer med hensyn til uro og manglende indlæring.

Når ministeren advarer imod, at man fordyber sig i den internationale undersøgelse, skal jeg henvise til eksperten Mogens Jansen fra Danmarks Pædagogiske Institut, som har beskrevet den pågældende undersøgelse i Berlingske Tidende og klart har sagt, at der ingen grund er til at bortforklare den. Hvorfor ikke i stedet tage fat på problemet? For der er et problem; og det mener jeg også at der er.

At der skal sættes ind over en bred front, er der vel ikke uenighed om. Når ministeren imidlertid siger, at intet tyder på, at vi ikke kan holde fast i fagligheden og samtidig tage os af de mere bløde kvaliteter – sådan faldt vist ordene – bliver jeg lidt bekymret for dette med at holde fast i. Jeg mener jo nok, at der er tale om et behov for en kraftig genopretning af de elementære færdigheder.

Til Socialdemokratiets ordfører, hr. Hans Peter Baadsgaard, vil jeg sige, når han siger, at der er mange andre opgaver, skolen skal tage sig af ud over undervisningen, og intet kan undværes, at det er den slags bemærkninger, som man ikke rigtig kan være uenig i, men som alligevel vist nok er med til at gøre det svært i folkeskolen. Det er igen det her med, at selvfølgelig skal kvaliteten og de faglige ting være i orden, og så er der i øvrigt en hel masse andet, som stjæler tid fra den basale undervisning, og så går det ud over den.

Hr. Hans Peter Baadsgaard nævnte også rastløsheden blandt eleverne og tv- og videokiggeriet, og den nævnte internationale undersøgelse viser en klar sammenhæng mellem læsefærdighed og tv-kiggeri. Jo mere man ser video og tv, jo dårligere er ens læsefærdigheder, og så er vi tilbage ved forældrenes ansvar.

Jeg er meget enig i det meste af det, hr. Anders Mølgaard sagde, at alarmlamperne faktisk blinker på mange områder i folkeskolen og det er tid til, at der skal ske noget omkring lærernes kvalitet og professionalismisme. Og det er jo også noget, som undervisningsministeren her i dag har givet sit tilsagn om at se på.

Når hr. Anders Mølgaard siger, at tjenestetidsaftalen skal skrottes, så er jeg ikke uenig i

det heller. Men jeg er dog alligevel lidt uenig, fordi jeg tilhører et parti, faktisk det eneste her i Folketinget, som ikke var med i folkeskoleforliget og med bag folkeskoleloven, og det hænger klart sammen med, for det første at man ikke lavede den niveaudeling, som først og fremmest kunne have gavnet de svage elever, men selvfølgelig også skabt større udfordringer for de stærke, og for det andet, at der ikke kom flere dansktimer ind i folkeskoleloven som noget helt essentielt. Og som det er fremgået af debatten i dag, er læsning nøglen til indgangen til indlæring på de fleste områder.

Til slut vil jeg sige om den dagsorden, som er foreslået af Enhedslisten, at der står i pind nr. 2, at skolen skal være et behageligt værested for eleverne. Er det en trykfejl? Skulle der ikke stå lærested? Jeg tror ikke, at det er nogen trykfejl. Men alene af den grund. Hvis jeg havde foreslået den dagsorden, så havde der stået lærested – et behageligt sted, hvor man kan lære noget. Men det er vist symptomatisk for den del af Folketinget. Det er klart, det er noget, vi ikke kan støtte.

Jeg vil takke ministeren for hans redegørelse og specielt for hans tilsagn om, at sætte et udredningsarbejde i gang omkring lærernes kvalitet og professionalisme.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):
Hr. Frank Dahlggaard spurgte mig, hvornår det lovede udredningsarbejde kunne være færdiggjort.

Det vil jeg nødig give en bestemt dato på, men det vil være min hensigt at se, om det ikke kunne færdiggøres til sommeren, sådan at vi, når vi starter næste folketingsssamling, måske har grundlag for en debat i Folketinget, måske har brug for, at vi gennemfører lovgivning på visse områder for at sikre det, som er efterlyst her: en stadig bedre og kvalitativ læreruddannelse. Så det er jeg indstillet på.

Så vil jeg på det sene tidspunkt blot sige til fru Lene Espersen, som mente, at jeg ikke havde svaret på spørgsmålet om, hvordan jeg ville skabe ro i klassen, at det er jeg heller ikke meget for, for det er svært for en undervisningsminister at gøre det. Lige så svært, som det somme tider er her i Tinget. Men i modsætning til Tinget, så er der i skolen sanktionsmuligheder.

Og det er der især, hvis der er tale om »små klasseterrorister«, som ikke bare forstyrrer, men også ødelægger mulighederne for at give en ordentlig undervisning; så har man en række

sanktionsmuligheder, som kan medvirke til at skabe ro i klassen, og det redskab har skolen i hænde, og det kan de bruge, hvis de ønsker det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 15 af Bruno Jerup (EL) (se foran) forkastedes, idet 4 (EL) stemte for, 102 (S, V, KF, FP, RV og CD) imod; 10 (SF) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 62: Forslag til lov om ophævelse af lov om statstilskud til forbedringsarbejder m.v. i helårsboliger og fritidsboliger.

Af boligministeren (Ole Løvig Simonsen).
(Fremsat 23/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Wittrock (S):

Tilskudsordningen til forbedring af helårs- og fritidsboliger har virket siden juli 1991. Ordningen blev gennemført på socialdemokratisk initiativ. Det har været en succes. Tilskudsrammen på i alt 5,5 mia. kr. var allerede i februar 1994 brugt op.

Den 29. april i år blev ordningen omlagt, således at tilskudsrammen blev reduceret. Derved blev tilbagefaldne beløb strakt lidt længere.

Opsvinget generelt i bygge- og anlægssektoren og den deraf følgende positive beskæftigelseseffekt er fortsat siden omlægningen, og behovet for tilskudsordningen er derved reduceret.

Tilskudsordningen har bidraget til stor merbeskæftigelse, den har været med til at løbe gang i hjulene, og det er flot. Det var faktisk hensigten. Det har aldrig fra vores side været meningen, at ordningen skulle være permanent. Tilskud i en periode som incitament til en ud-